

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII PENTRU AFACERI
EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 5.3.2024
JOIN(2024) 10 final

**COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**O nouă strategie privind industria europeană de apărare: asigurarea capacității de
reacție rapidă a UE prin intermediul unei industrii europene de apărare reactive și
reziliente**

INTRODUCERE

La 14 și 15 decembrie 2023, Consiliul European, în conformitate cu Declarația de la Versailles¹ și cu Busola strategică pentru securitate și apărare², a subliniat că trebuie depuse mai multe eforturi pentru a îndeplini obiectivele Uniunii de creștere a gradului de pregătire pentru apărare³. Consiliul European a subliniat, de asemenea, necesitatea de a consolida baza industrială și tehnologică de apărare europeană (EDTIB), inclusiv IMM-urile, și de a o face inovatoare, competitivă și rezilientă. O UE mai puternică și mai capabilă în materie de securitate și apărare va contribui în mod pozitiv la securitatea mondială și transatlantică și este complementară Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), care rămâne temelia apărării colective pentru membrii săi.

Pregătirea UE pentru apărare poate fi definită ca o stare constantă de pregătire a Uniunii și a statelor sale membre pentru a proteja securitatea cetățenilor săi, integritatea teritoriului său și a activelor sau infrastructurilor sale critice, precum și valorile și procesele sale democratice fundamentale. Aceasta include capacitatea de a oferi asistență militară partenerilor săi, cum ar fi Ucraina. În conformitate cu Busola strategică, aceasta cuprinde capacitatea de a acționa mai rapid și mai decisiv atunci când ne confruntăm cu crize, de a ne proteja cetățenii împotriva amenințărilor care evoluează rapid, de a investi în capacitățile și tehnologiile necesare și de a colabora cu parteneri pentru a atinge obiective comune. Această strategie răspunde, de asemenea, propunerilor făcute de cetățeni în cadrul Conferinței privind viitorul Europei⁴.

O industrie de apărare puternică a UE este o condiție prealabilă esențială pentru a atinge gradul adecvat de pregătire pentru apărare. Prezenta strategie privind industria europeană de apărare, bazată pe constatările analizei deficitului de investiții în domeniul apărării prezentată în comunicarea comună din 18 mai 2022⁵ și în urma unui proces cuprinzător de consultare a părților interesate, propune o abordare ambițioasă susținută de un program privind industria europeană de apărare (EDIP), împreună cu un set de măsuri de însoțire și alături de Fondul european de apărare (FEA), pentru a consolida pilonul industrial al pregătirii UE pentru apărare. Acest efort ar trebui continuat în mod constant dincolo de actualul cadru financiar multianual (2021-2027), finanțarea UE urmând să fie furnizată

¹ Reuniunea informală a Declarației de la Versailles a șefilor de stat sau de guvern din 10 și 11 martie 2022, [20220311-versailles-declaration-en.pdf \(europa.eu\)](https://europa.eu/20220311-versailles-declaration-en.pdf)

² O Busolă strategică pentru securitate și apărare – Pentru o Uniune Europeană care își protejează cetățenii, valorile și interesele și contribuie la pacea și securitatea internațională, Bruxelles, 21 martie 2022, 7371/22, [pdf \(europa.eu\)](https://europa.eu/pdf)

³ Reuniunea Consiliului European, Bruxelles, 15 decembrie 2023, EUCO 20/23, Concluzii ale Consiliului European-14-15-12-2023-en.pdf (europa.eu). Concluziile se citesc după cum urmează: „După ce a trecut în revistă lucrările desfășurate pentru punerea în aplicare a concluziilor sale anterioare, a Declarației de la Versailles și a Busolei strategice, Consiliul European subliniază că trebuie depuse mai multe eforturi pentru a îndeplini obiectivele Uniunii vizând sporirea pregătirii pentru apărare și creșterea cheltuielilor pentru apărare într-un mod bazat pe colaborare, inclusiv intensificarea investițiilor în domeniul apărării și consolidarea dezvoltării capabilităților, precum și pentru a realiza o piață eficientă și integrată a apărării”.

⁴ Sondajele de opinie publică ale UE confirmă interesul puternic și așteptările ridicate ale europenilor cu privire la intensificarea cooperării în materie de apărare. Conform Eurobarometrului standard 100 (decembrie 2023), 79 % dintre europeni consideră că ar trebui intensificată cooperarea în materie de apărare la nivelul UE, iar 69 % consideră că UE trebuie să își consolideze capacitatea de a produce echipamente militare.

⁵ Comunicare comună privind analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și calea de urmat. Bruxelles, 18.5.2022 JOIN (2022) 24 final.

prin intermediul unor instrumente viitoare, al căror domeniu de aplicare și concepție se vor baza pe experiența dobândită prin punerea în aplicare a diferitelor programe de apărare.

Creșterea accentuată a amenințărilor regionale și globale și a provocărilor în materie de securitate și, în special, revenirea războiului convențional de mare intensitate în Europa necesită o schimbare radicală urgentă a vitezei și a amplitudinii la care EDTIB poate identifica, dezvolta și produce echipamentele militare necesare în întregul spectru, pornind de la nevoile cele mai urgente. În acest sens, este necesar să se consolideze și să se raționalizeze în continuare mijloacele și instrumentele pe care Uniunea le-a pus în aplicare în ultimii ani. Pregătirea industriei apărării trebuie consolidată în întreaga Uniune, acordându-se o atenție deosebită implicațiilor specifice pe care acest lucru le are pentru statele membre cele mai expuse riscului de materializare a amenințărilor militare convenționale.

Pregătirea industriei apărării poate fi realizată numai dacă creșterea continuă a cheltuielilor pentru apărare de către statele membre este în măsură, prin intermediul instrumentelor și stimulentele adecvate, să acorde efectiv prioritate investițiilor colaborative. Acest lucru le va consolida atât capacitățile militare, cât și baza industrială de apărare pe care pot conta UE și statele sale membre. Acest lucru va consolida, de asemenea, în mod direct NATO, întrucât statele membre, inclusiv cele care sunt aliați NATO⁶, dispun de un set unic de forțe pe care le pot pune la dispoziție în diferite cadre. Aceasta contribuie, de asemenea, la securitatea economică mai largă a Uniunii, întrucât EDTIB este un factor-cheie al inovării tehnologice și al rezilienței în toate societățile noastre.

Această strategie urmărește să consolideze și să sprijine eforturile statelor membre **de a investi mai mult, mai bine, împreună și la nivel european** (secțiunea 2). Disponibilitatea sporită a produselor și sistemelor din domeniul apărării ar trebui obținută datorită **unei EDTIB mai eficiente și mai reactive, care să se bazeze pe o securitate sporită a aprovizionării** (secțiunea 3). Este important să se dezvolte **mijloacele financiare** pentru a sprijini pregătirea industriei UE în domeniul apărării (secțiunea 4). În plus, **ar trebui integrată o cultură a pregătirii pentru apărare**, inclusiv în toate politicile UE (secțiunea 5). În cele din urmă, ar trebui mobilizate **parteneriate** pentru a spori gradul de pregătire și reziliența (secțiunea 6).

1. ASIGURAREA PREGĂTIRII PENTRU APĂRARE PRIN INTERMEDIUL UNEI INDUSTRII EUROPENE DE APĂRARE MAI REACTIVE ȘI MAI REZILIENTE

1.1. Pregătirea pentru apărare: un imperativ în mediul geopolitic actual

Confruntată cu revenirea războiului de mare intensitate în Europa, în urma invadării neprovocate și la scară largă a Ucrainei de către Rusia în 2022, Uniunea trebuie să își consolideze rapid gradul de pregătire pentru apărare.

Ordinea mondială bazată pe norme este pusă la grea încercare, iar țările din vecinătatea Uniunii și din afara acesteia sunt din ce în ce mai afectate de tensiuni, instabilitate, amenințări hibride și conflicte armate. Concurenții strategici investesc masiv în capacități militare, capacități industriale de apărare și tehnologii critice, în timp ce integritatea lanțurilor noastre de aprovizionare și accesul neîngrădit la resurse nu mai pot fi considerate de la sine înțelese.

⁶ În prezent, 22 din cele 27 de state membre ale UE sunt membre ale NATO și se preconizează că Suedia va adera iminent la alianță.

UE și statele sale membre se confruntă, de asemenea, cu amenințări hibride larg răspândite, ilustrate de un număr tot mai mare de atacuri cibernetice, sabotaj, piraterie informatică a infrastructurii și a activelor critice, dezinformare și acțiuni străine de manipulare a informațiilor și ingerințe străine. Ele se confruntă, de asemenea, cu contestarea accesului Europei la domenii strategice precum domeniile spațial, cibernetic, aerian și maritim. Aceste evoluții ne pun la încercare securitatea, prosperitatea și valorile democratice.

Apărarea teritoriului statelor membre și a cetățenilor ține în primul rând de responsabilitatea națională, inclusiv prin angajamentele aliaților în contextul NATO. În acest context, evoluțiile geopolitice indică o nevoie imperioasă ca Europa să își asume o responsabilitate strategică sporită pentru propria sa securitate, inclusiv pentru a sprijini parteneri-cheie precum Ucraina. Sub îndrumarea Busolei strategice, UE este și trebuie să continue să fie un actor mai puternic în securitate și apărare, prin urmare, un furnizor de securitate mai fiabil și un actor capabil în domeniul apărării nu numai pentru propriii săi cetățeni, ci și în beneficiul păcii și securității internaționale.

O UE mai puternică și mai capabilă în domeniul securității și apărării va contribui, de asemenea, în mod pozitiv la securitatea mondială și transatlantică și este complementară NATO. Pentru statele membre care sunt, de asemenea, membre ale NATO, Alianța rămâne fundamentul apărării lor colective. Pregătirea pentru apărare necesită planificarea, dezvoltarea și disponibilitatea operațională a capacităților de apărare și a factorilor strategici necesari, stăpânirea tehnologiilor critice și capacitatea de a achiziționa, de a exploata și de a proteja întregul spectru necesar de capacități, infrastructuri și active.

Prin urmare, atingerea gradului adecvat de pregătire pentru apărare necesită investiții masive, realizate în mod coordonat, în capacitățile de apărare necesare, inclusiv în infrastructura critică relevantă. Acest lucru necesită agilitatea de a integra în mod constant inovarea care provine din ce în ce mai mult de la actori mici și netradiționali, care, de prea multe ori, întâmpină dificultăți în a vedea recunoașterea contribuției lor potențiale. Adversarii s-au angajat într-o cursă mondială pentru supremația tehnologică, necesitând din partea tuturor actorilor cicluri de investiții din ce în ce mai rapide și din ce în ce mai costisitoare: UE nu își poate permite să rămână în urmă.

Chiar și statele membre cu cele mai mari bugete de apărare din Uniune se confruntă din ce în ce mai mult cu dificultăți în a investi la nivelurile necesare pe cont propriu, expunând UE la adâncirea lacunelor în materie de capacități și industriale și la creșterea dependențelor strategice. Același lucru este valabil și pentru producătorii principali și lanțurile lor de aprovizionare. Prin urmare, pregătirea pentru apărare necesită mai multă cooperare și acțiuni colective. În perioade de război de mare intensitate, acest lucru impune existența capacității de a produce în masă un set mare de echipamente de apărare, cum ar fi muniția, dronele, rachetele și sistemele de apărare aeriană, capacitățile de atac și de colectare de informații, de supraveghere și recunoaștere, precum și a capacității de a asigura disponibilitatea rapidă și suficientă a acestora.

Pentru a permite această producție de masă, organizarea sectorului industriei apărării trebuie să evolueze.

Caseta 1. Achiziții în domeniul apărării în UE: realizate în principal pe cont propriu și din străinătate

După cum s-a subliniat în analiza decalajelor în materie de investiții în domeniul apărării și calea de urmat, dacă toate statele membre ar fi cheltuit 2 % din PIB-ul lor pentru apărare, din care 20 % dedicate investițiilor, din 2006 până în 2020, acest lucru ar fi

condus la o sumă suplimentară de aproximativ **1,1 mii de miliarde EUR pentru apărare**, din care aproximativ 270 de miliarde EUR pentru investiții.

În 2022, cheltuielile de apărare ale statelor membre au crescut pentru al optilea an consecutiv, ridicându-se la 240 de miliarde EUR⁷. **78 % din achizițiile în domeniul apărării efectuate de statele membre ale UE între începutul războiului de agresiune al Rusiei și iunie 2023 au fost efectuate din afara UE**, numai SUA reprezentând 63 %⁸.

Între 2021 și 2022, s-a înregistrat o creștere de 7 % a achizițiilor de echipamente noi, dar **doar 18 %** din totalul cheltuielilor pentru echipamente au fost alocate achizițiilor colaborative de echipamente de apărare ale UE în 2022⁹, **cu mult sub nivelul actual de referință colectiv de 35 % stabilit de statele membre**¹⁰.

⁷ Față de un nivel minim istoric de 171 de miliarde EUR în 2014. A se vedea datele de apărare ale Agenției Europene de Apărare 2022, principalele constatări și analize.

⁸ Jean-Pierre Maulny, THE IMPACT OF THE WAR IN UKRAINE ON THE EUROPEAN DEFENCE MARKET, IRIS, septembrie 2023, [19_ProgEuropeIndusDef_JPMaulny.pdf \(iris-france.org\)](#)

⁹ Procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea din 2022.

¹⁰ Instituit de Comitetul director ministerial al AEA în 2007.

1.2. Pregătirea pentru apărare necesită o EDTIB puternică, reactivă și inovatoare

Astfel cum s-a subliniat în Busola strategică și în Declarația de la Granada a șefilor de stat și de guvern din UE¹¹, consolidarea pregătirii pentru apărare a UE și a investițiilor în capabilități necesită o bază tehnologică și industrială puternică, flexibilă și rezilientă.

EDTIB este un element esențial și integral pentru a ne asigura că societățile noastre sunt sigure și prospere în prezent și vor rămâne astfel și în viitor. O EDTIB reactivă și competitivă este fundamentul oricărui rol european credibil în propria sa apărare și securitate.

Pregătirea industriei UE a apărării, în prezent și în viitor, necesită mai multe investiții publice și private care să acopere întregul spectru de nevoi, pentru a permite industriei de apărare să reacționeze la nevoile statelor membre în materie de termene și volume implicate. Inovarea trebuie să facă obiectul unei atenții constante, iar reziliența la șocurile și perturbările externe ar trebui să fie garantată.

Caseta 2. EDTIB în prezent: un potențial puternic, care trebuie valorificat și mai mult

Baza industrială și tehnologică de apărare a Uniunii constă în prezent într-o combinație între un set mare de contractanți principali, cu întreprinderi cu capitalizare medie și un număr mare de întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri).

Pe lângă liderii europeni care produc sisteme avansate de talie mondială, situați în cea mai mare parte în câteva state membre, un rol cel puțin la fel de important este jucat de o multitudine de producători de platforme mai mici, dar adesea esențiali, furnizori de echipamente, consumabile – cum ar fi munițiile – producători, subfurnizori și producători de nișă, **răspândiți în întreaga UE**.

Cartografierea industriei realizată de Grupul operativ pentru achiziții publice comune în domeniul apărării a arătat că producătorii principali pentru cele 46 de articole necesare cel mai urgent erau situați în 23 de state membre.

EDTIB este competitivă la nivel mondial, cu **o cifră de afaceri anuală estimată la 70 de miliarde EUR** și volume mari ale exporturilor (peste 28 de miliarde EUR în 2021). În ansamblu, se estimează că EDTIB are aproximativ **500 000 de angajați**¹².

În pofida competitivității sale globale, capacitatea EDTIB de a-și valorifica întregul potențial este subminată de anii de investiții insuficiente, în pofida progreselor înregistrate în ultimii ani. Aceasta este consecința alegerilor politice și bugetare ale statelor membre din ultimele decenii, și într-un context geopolitic diferit, de a aloca dividendul păcii altor utilizări societale. Fragmentarea industrială persistentă la nivel național reprezintă, de asemenea, un obstacol în calea eficienței optime a investițiilor în domeniul apărării. Aceste tendințe au condus la o dimensiune comparativă semnificativ mai mică a pieței de apărare a UE și a prezenței sale pe scena mondială, la creșterea dependențelor de țări terțe, afectând capacitatea EDTIB de a opera la capacitate maximă.

¹¹ Consiliul European, Declarația de la Granada, 6 octombrie 2023.

¹² Sursa datelor: Estimări SIPRI pentru Comisia Europeană.

1.3. Prea puține investiții cooperative în UE mențin EDTIB sub nivelul optim de funcționare

Pe o piață complexă, în care guvernele naționale sunt singurii cumpărători, statele membre încă nu avansează destul de mult în ceea ce privește coordonarea, punerea în comun și reciprocitatea deciziilor lor de planificare și de achiziții publice în domeniul apărării, în pofida gamei de instrumente și cadre europene aflate la dispoziția lor. Prin urmare, cererea este încă în mare măsură organizată la nivel național, majoritatea deciziilor de investiții provenind din considerente interne și bazate pe programarea națională, adesea fără a se ține seama de considerații strategice și de eficiență mai ample. Prin urmare, în pofida anumitor etape de consolidare din ultimele decenii, oferta rămâne, de asemenea, organizată în principal la nivel național, statele membre optând, acolo unde este posibil, pentru soluții naționale, din considerente industriale și de securitate a aprovizionării. Acest lucru are ca rezultat o EDTIB dispersată, care acționează pe piețe de apărare diferite și prea restrânse, mai degrabă decât pe o piață unică, mult mai mare și mai integrată.

Această situație slăbește EDTIB. În primul rând, cererea nu se exprimă în mod colectiv într-o manieră optimă. Acest lucru duce la suprapuneri și la pierderea oportunităților de a mutualiza și sincroniza investițiile în echipamentele sau infrastructura necesare în mod obișnuit. În al doilea rând, oferta nu este stimulată să coopereze sau chiar să se integreze pentru a corespunde unei expresii mai eficiente a cererii. Aceasta suferă de pe urma lipsei de previzibilitate și a masei critice a comenzilor plasate, nevalorificând astfel economiile de scară. În al treilea rând, în special recent, statele membre tind să achiziționeze produse gata de utilizare din țări terțe, reducând astfel cererea internă și investind banii contribuabililor europeni în locuri de muncă și tehnologii esențiale în străinătate, mai degrabă decât în Europa.

Acest lucru obligă, la rândul său, EDTIB să se concentreze asupra exporturilor pentru a-și asigura viabilitatea, ceea ce duce la un risc de dependență excesivă de comenzile țărilor terțe, cu consecința că răspunsul la comenzile statelor membre poate fi mai puțin prioritar decât onorarea contractelor din țări terțe în cazul unor crize și al deficitelor conexe.

Securitatea aprovizionării este subminată de combinația dintre modelele de mai sus. Piața unică a devenit o realitate la niveluri inferioare, în care lanțurile de aprovizionare se întind pe scară largă la nivel transfrontalier. Acest lucru nu se reflectă însă într-o guvernare strategică colectivă la nivelul UE care ar sprijini securitatea aprovizionării în scenarii de criză. Tendința de dependență excesivă de aprovizionarea țărilor terțe subminează și mai mult securitatea aprovizionării și libertatea de acțiune în caz de criză.

1.4. Sprijinirea Ucrainei în fața agresiunii Rusiei: o contribuție decisivă a Uniunii, dar un potențial ridicat de ameliorare

UE și statele sale membre și-au demonstrat capacitatea de a mobiliza rapid sprijin pentru forțele armate ale Ucrainei, inclusiv din partea EDTIB. La sfârșitul lunii ianuarie 2024, UE și statele sale membre au livrat în mod colectiv Ucrainei echipamente militare în valoare de peste 28 de miliarde EUR.

Datorită Instrumentului european pentru pace (IEP), UE a sprijinit Ucraina în câteva zile de la invazia pe scară largă a Rusiei din februarie 2022, rambursând statele membre care au trimis asistență militară Ucrainei. IEP stimulează noi livrări de echipamente letale și

neletale către Ucraina. Prin inițiativa axată pe trei direcții privind muniția¹³, Consiliul a convenit asupra unui cadru ambițios pentru a stimula livrarea și achiziționarea de muniție de artilerie și rachete sol-sol, precum și intensificarea activității industriale.

Prin această inițiativă, statele membre au efectuat comenzi în UE și în Norvegia pentru a achiziționa muniție suplimentară de artilerie, inclusiv prin utilizarea contractelor-cadru¹⁴ pe care Agenția Europeană de Apărare le-a negociat în numele lor cu industria europeană de apărare. Sprijinul acordat de Uniune prin Regulamentul privind sprijinirea producției de muniții (ASAP)¹⁵ este în creștere și accelerează capacitatea acestora de a sprijini Ucraina și de a reface stocurile naționale.

EDTIB și-a demonstrat, de asemenea, capacitatea de a susține în mod eficace aceste eforturi. De la **începutul războiului, EDTIB și-a mărit capacitatea de producție de muniție de artilerie cu 50 %**. Aceasta este deja capabilă să producă un milion de muniții de artilerie pe an și se preconizează că va atinge o capacitate de peste 1,4 milioane până la sfârșitul anului 2024 și de 2 milioane până la sfârșitul anului 2025.

Pe lângă donațiile din stocurile statelor membre și din achizițiile finanțate de IEP, EDTIB a furnizat, de asemenea, o cantitate semnificativă de muniție de artilerie prin contracte directe cu Ucraina, demonstrându-și capacitatea de a contribui la lupta acesteia împotriva forțelor invadatoare.

De asemenea, UE a pus în aplicare noi inițiative, cum ar fi Regulamentul de instituire a unui instrument pentru consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun (EDIRPA)¹⁶. Cu toate acestea, mai sunt multe de făcut, atât la nivel industrial, cât și la nivel guvernamental.

1.5. De la intervenții de urgență la pregătire: este timpul pentru o schimbare de paradigmă

Este momentul să trecem de la răspunsurile de urgență la pregătirea structurală a UE pentru apărare pentru toate orizonturile de timp. UE trebuie să asigure disponibilitatea pentru statele sale membre și partenerii săi a consumabilelor în volumele necesare, inclusiv în perioadele de criză, asigurând în același timp dezvoltarea și furnizarea în timp util a capacităților critice de vârf de generație următoare în următorii ani. Acest lucru ține seama, de asemenea, de nevoile Ucrainei în materie de apărare. În plus, accesul securizat la domenii contestate, cum ar fi cel cibernetic, spațial, maritim și aerian, nu poate fi protejat în mod eficace de un singur stat membru. Prin urmare, UE trebuie să își dezvolte capacitatea de a-și asigura accesul la aceste zone în mod colectiv, prin investițiile necesare în soluții la nivel european.

O EDTIB competitivă care contribuie la securitatea cetățenilor Uniunii înseamnă un sector industrial capabil să își mențină excelența tehnologică, asigurând în același timp ceea ce este necesar, atunci când este necesar, fără restricții care decurg din dependențe sau blocaje

¹³ Livrare și achiziții comune de muniție pentru Ucraina, Bruxelles, 20 martie 2023, 7632/23, [pdf \(europa.eu\)](#).

¹⁴ Până în prezent, AEA a semnat 60 de contracte-cadru cu industria europeană.

¹⁵ Regulamentul (UE) 2023/1525 privind sprijinirea producției de muniții (ASAP) JO L 185, 24.7.2023, p. 7–25.

¹⁶ Regulamentul (UE) 2023/2418 de instituire a unui instrument pentru consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun (EDIRPA), JO L, 2023/2418, 26.10.2023.

externe excesive¹⁷. O industrie care investește în noi capacități și este pregătită să treacă la un model economic „în timpul războiului” ori de câte ori este necesar, este esențială.

Acest lucru implică un angajament colectiv public și privat. UE este pregătită să sprijine atât statele membre, cât și EDTIB prin reducerea riscurilor investițiilor, contribuind la o politică industrială de apărare mai ambițioasă la nivelul UE. Pentru a realiza acest lucru, Uniunea trebuie să maximizeze beneficiile concurenței, cooperării și consolidării. În aceeași ordine de idei, competitivitatea EDTIB și capacitatea sa de a exporta trebuie să fie menținute, asigurându-se, în același timp, că statele membre se pot baza pe deplin pe industria lor de apărare pentru a-și satisface nevoile în timp util și în volumul necesar, atunci când este în joc securitatea cetățenilor UE.

Această strategie introduce măsuri i) de sprijinire a pregătirii industriei de apărare a UE, pe baza unei coordonări sporite a nevoilor de apărare ale statelor membre, ii) de consolidare a EDTIB pentru a produce mai mult, asigurând în același timp securitatea aprovizionării sale, iii) de dezvoltare a mijloacelor financiare pentru a sprijini pregătirea industriei de apărare a UE și iv) de integrare a unei culturi a pregătirii industriei de apărare, în timp ce v) colaborează în mod eficace cu partenerii. Ca primă inițiativă imediată, Comisia propune un nou regulament de instituire a EDIP, pentru a asigura continuitatea sprijinului acordat EDTIB în actualul cadru financiar multianual (CFM), testând în același timp noi forme de sprijin în vederea următoarei perioade de programare.

EDIP propus va extinde în timp și ca domeniu de aplicare sprijinul pentru competitivitatea EDTIB oferit de EDIRPA și ASAP. Acesta va stimula cooperarea în faza de achiziții publice a produselor din domeniul apărării fabricate de EDTIB, va sprijini industrializarea produselor care decurg din acțiunile finanțate de FEA sau din alte cadre de cooperare ale UE și, la un nivel mai general, va sprijini intensificarea industriei de apărare în Uniune. De asemenea, va institui un regim al UE de securitate a aprovizionării pentru a spori solidaritatea și eficacitatea în cadrul Uniunii ca răspuns la crize.

2. MOBILIZAREA PREGĂTIRII PRIN INVESTIȚII: MAI MULT, MAI BINE, ÎMPREUNĂ, LA NIVEL EUROPEAN

În cele din urmă, realizarea intensificării industriei de apărare depinde de un volum mai mare de comenzi din partea statelor membre, care nu pot fi plasate fără creșterea bugetelor de apărare. Începând din februarie 2022, statele membre au început să își majoreze bugetele într-un ritm extraordinar (a se vedea caseta 1). Cu toate acestea, sunt necesare investiții semnificativ mai mari la nivel național și european pentru a adapta din punct de vedere structural industria UE, pentru a o face mai inovatoare și mai competitivă, cu scopul de a face față noii realități în materie de securitate. În prezent, este esențial ca Uniunea să valorifice la maximum această majorare bugetară în curs pentru a atinge gradul adecvat de pregătire a industriei apărării. În acest scop, Comisia și Înaltul Reprezentant/șeful agenției sunt pregătite să sprijine statele membre să continue să investească mai mult, dar și să facă acest lucru mai bine, împreună și în Europa.

¹⁷ EDTIB ar beneficia de pe urma unei piețe unice a UE mai reziliente prin punerea în aplicare, în special în perioade de criză, a măsurilor prevăzute în documentul „Actualizarea noii Strategii industriale 2020: construirea unei piețe unice mai puternice pentru a sprijini redresarea Europei”, COM(2021)350.

2.1. Investiții mai bune

Investiții mai bune înseamnă direcționarea investițiilor acolo unde contează cel mai mult, evitarea duplicării și creșterea eficienței. Acest lucru necesită o coordonare sporită a planurilor de investiții și a eforturilor statelor membre.

2.1.1. *O nouă funcție comună de programare și achiziții publice*

Astfel cum s-a anunțat în Comunicarea comună privind analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și calea de urmat, o abordare structurată a programării și a achizițiilor publice va consolida transparența, coordonarea și coerența între statele membre, precum și între acestea și instituțiile UE. Aceasta va completa și va raționaliza inițiativele existente în domeniul capacităților, al infrastructurii industriale, de cercetare și de apărare, permițând stabilirea unor priorități îmbunătățite și partajate, precum și eforturi de cooperare susținute.

Un **Consiliu pentru pregătirea industriei apărării** va reuni statele membre, Înalțul Reprezentant/șeful agenției și Comisia, în formate diferite, 1) pentru a îndeplini funcția comună a UE de programare și de achiziții publice în domeniul apărării prevăzută în Comunicarea comună privind analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și 2) pentru a sprijini punerea în aplicare a EDIP.

Pentru a îndeplini **funcția UE de programare și achiziții publice comune în domeniul apărării**, pe baza activității reușite a Grupului operativ pentru achiziții publice comune în domeniul apărării, Consiliul pentru pregătirea industriei apărării va oferi un forum, care urmează să fie convocat de Comisie și de Înalțul Reprezentant/șeful agenției, pentru a discuta și a perfecționa prioritățile identificate la nivelul UE, fără a aduce atingere rolurilor și responsabilităților lor respective. În acest format, care urmează să fie stabilit prin prezenta strategie, Consiliul pentru pregătirea industriei apărării va sprijini coordonarea și eliminarea conflictelor dintre planurile de achiziții ale statelor membre și va oferi orientări strategice pentru a corela într-un mod mai eficient cererea cu oferta. În acest sens, activitatea desfășurată în contextul Consiliului pentru pregătirea industriei apărării ar trebui să permită o înțelegere comună între statele membre a componentei EDTIB și să promoveze o conștientizare comună cu privire la capacitățile de producție din Uniune. Pe baza unei viziuni consolidate a capacităților industriale actuale, membrii care se reunesc în contextul Consiliului pentru pregătirea industriei apărării ar trebui să evalueze capacitățile de producție necesare pentru a răspunde nevoilor identificate în materie de achiziții și să sugereze obiective corespunzătoare de producție industrială în domeniul apărării, în special pentru capacitățile cele mai critice.

În ceea ce privește această funcție comună a UE de programare și de achiziții publice în domeniul apărării, reuniunile în contextul Consiliului pentru pregătirea industriei apărării vor fi coprezidate de Comisie și de Înalțul Reprezentant/șeful agenției.

Mai departe, în scopul de a **sprijini punerea în aplicare a EDIP**, **Consiliul pentru pregătirea industriei apărării va fi instituit în mod oficial în cadrul Regulamentului privind EDIP**, în special pentru a asigura securitatea aprovizionării la nivelul UE, dar și pentru a informa și a sprijini punerea în aplicare a diferitelor măsuri de ajutor acordate EDTIB care a fost instituită în cadrul EDIP. În această configurație, Consiliul pentru pregătirea industriei apărării însuși va fi prezidat de Comisie, cu participarea Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE) și a Agenției Europene de Apărare (AEA).

În completarea acestui efort, pentru a asigura o cooperare eficace între guverne și industrie și pentru a stabili un dialog și un angajament mai strânse, se va institui un **grup la nivel înalt pentru industria europeană a apărării**. Acest grup se va reuni în configurații specifice (de exemplu, pe sectoare), în funcție de chestiunea în cauză, și va funcționa ca interlocutor privilegiat al Consiliului pentru pregătirea industriei apărării pentru a se consulta cu industria și pentru a spori coerența dintre planurile statelor membre și ceea ce poate oferi EDTIB, fără a aduce atingere normelor aplicabile în materie de concurență din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

2.1.2. De la programarea strategică la proiectele de interes comun

Unul dintre rolurile Consiliului pentru pregătirea industriei apărării, care acționează ca noua funcție de programare și achiziții publice comune la nivelul UE, va fi **identificarea în comun a unor posibile proiecte de interes comun care să concentreze eforturile și programele de finanțare ale UE**. Noua funcție de programare și achiziții publice comune se va baza pe instrumentele și inițiativele existente, cum ar fi Planul de dezvoltare a capacităților (PDC), procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD) și cooperarea structurată permanentă (PESCO).

În vederea creșterii gradului său de pregătire pentru apărare în contextul actual de securitate, Uniunea ar trebui să identifice, în cadrul priorităților UE în materie de dezvoltare a capacităților, **proiecte de interes european comun în domeniul apărării** asupra cărora să se concentreze eforturile și resursele. Investind mai mult, mai bine, împreună și la nivel european, statele membre vor fi în măsură să maximizeze impactul investițiilor lor pentru a dezvolta și a exploata capacități cu spectru complet. Acest lucru va contribui la asigurarea accesului la domeniile strategice și la spațiile contestate, inclusiv prin dezvoltarea unor sisteme adecvate care să servească drept infrastructură europeană de apărare de interes și utilizare comună. Acest lucru ar contribui, de asemenea, la asigurarea disponibilității facilitatorilor strategici necesari pentru misiuni și operații, precum și pentru Capacitatea de desfășurare rapidă a UE.

Până în 2035, UE ar trebui să aibă sau să fi dezvoltat la un nivel avansat proiecte pentru capacități care să fie europene prin natura lor. Sub rezerva acordului statelor membre, acestea ar putea include: capacități legate de apărarea aeriană și antirachetă europeană integrată (a cărei importanță critică a fost confirmată în timpul agresiunii militare neprovocate a Rusiei împotriva Ucrainei), cunoașterea domeniului spațial, o rețea de capacități de apărare cibernetică proporțională cu necesitatea de a proteja în mod eficace Uniunea, precum și mijloace maritime și subacvatice de protecție dimensionate în mod corespunzător.

2.2. Să investim împreună

A investi mai mult împreună este condiția prealabilă a unei pregătiri mai puternice a UE pentru apărare. Statele membre trebuie să coopereze mai mult pe parcursul întregului ciclu de viață al capacităților, începând cu etapele de cercetare, dezvoltare și achiziții publice. Există deja instrumente de identificare a priorităților în materie de capacități (CDP) și a oportunităților de colaborare (procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea). Este imperativ să se asigure faptul că acestea sunt utilizate în mod eficace pentru a planifica capacități de apărare concrete, pentru a investi în astfel de capacități și, în cele din urmă, pentru a le furniza.

2.2.1. *Achizițiile publice în comun ca normă ori de câte ori este cazul: extinderea logicii de intervenție dezvoltate în cadrul EDIRPA*

Pentru a contribui în continuare la exprimarea efectivă a cererii de sprijinire a competitivității EDTIB, **Comisia propune extinderea logicii de intervenție EDIRPA** și intensificarea sprijinului pentru achizițiile publice în comun de produse din domeniul apărării care decurg din EDTIB. Această componentă a EDIP va compensa costurile financiare asociate complexității cooperării, depășind produsele cele mai urgente și critice din domeniul apărării, extinzând astfel domeniul de intervenție al EDIRPA.

Componenta de sprijin pentru achiziții publice comune a EDIP va contribui la accelerarea, în colaborare, a adaptării industriei la schimbările structurale. Aceasta va stimula, de asemenea, solidaritatea între statele membre, permițându-le să sporească eficiența cheltuielilor publice și să contribuie la interoperabilitate și interschimbabilitate.

Comisia și Înaltul Reprezentant/șeful agenției **vor măsura progresele** înregistrate în ceea ce privește consolidarea cererii în materie de apărare în urma adoptării acestei strategii. Cercetarea, dezvoltarea și achizițiile colaborative în ceea ce privește echipamentele de apărare ar trebui să devină tratat normă în UE.

Până în prezent, **statele membre nu au fost în măsură să îndeplinească** criteriul de referință pe care l-au convenit pentru prima dată în 2007, de cheltuire a 35 % din bugetul lor total pentru echipamente în cadrul achizițiilor colaborative europene de echipamente¹⁸.

Pentru a trece la un semnal de cerere susținut și pe termen lung adresat EDTIB, se propune statelor membre să atingă obiectivul **de a achiziționa cel puțin 40 % din echipamentele de apărare în mod colaborativ până în 2030**.

Odată cu îndeplinirea acestui obiectiv, investițiile suplimentare în domeniul apărării în curs și viitoare ale statelor membre vor produce rezultate mai eficiente, sporind astfel în mod decisiv reziliența și securitatea UE. Stimulentele semnificative oferite la nivelul UE de EDIRPA și EDIP, corelate cu experiența dobândită în contextul Instrumentului european pentru pace (IEP) și cu sentimentul mai puternic al necesității, al urgenței și al solidarității care rezultă din situația geopolitică actuală, fac ca acești indicatori să fie atât esențiali, cât și realiști.

2.2.2. *Ațiuni mai sistematice în sprijinul interoperabilității și al interschimbabilității*

Experiența Ucrainei în lupta sa împotriva agresiunii nejustificate a Rusiei a evidențiat valoarea capabilităților de apărare interoperabile și interschimbabile. Lecțiile învățate pe câmpul de luptă au arătat provocările legate de utilizarea mai multor sisteme de arme similare, dar care nu sunt cu adevărat interoperabile sau interschimbabile, inclusiv muniții de același calibru produse în diferite state membre. Pe lângă faptul că prezintă o provocare operațională acută, acest lucru reduce competitivitatea, economiile de scară și, prin urmare, limitează funcționarea pieței interne. Cauzele profunde ale limitărilor actuale și nesustenabile în acest sens pot fi găsite în problemele legate de cerințele naționale, de adoptarea standardelor și de certificare. Pentru a defragmenta piața, trei elemente sunt la fel de importante: definirea de către statele membre a cerințelor comune, utilizarea standardelor existente sau generarea altora noi, precum și o mai mare recunoaștere reciprocă a certificărilor.

¹⁸ Instituit de Comitetul director ministerial al AEA în 2007.

Caseta 3: Cerințele tehnice, standardele și certificările sub nivelul optim subminează pregătirea UE pentru apărare

Programele europene de colaborare anterioare au fost prea des afectate de tendința statelor membre de **a personaliza și de a utiliza excesiv cerințele naționale care decurg din procesele naționale de planificare a capacităților**. Acest lucru a dus, în general, la mai multe versiuni ale aceleiași capacități, la creșterea costurilor de cercetare și dezvoltare, la costuri de achiziții și întreținere, la utilizarea suboptimă a lanțurilor de aprovizionare și la întâzieri, precum și la reducerea posibilităților de formare și logistică comună și alte oportunități de colaborare.

Deși standardizarea riguroasă poate contribui la depășirea unor astfel de probleme, există numeroase dovezi că standardele nu pot evita pe deplin problemele legate de interoperabilitate și de interschimbabilitate. În pofida acordurilor de standardizare (STANAG) adoptate în cadrul NATO, **adoptarea voluntară a acestor standarde rămâne o problemă**. O altă provocare rezultă din faptul că, adesea, standardele convenite în prezent nu asigură în mod suficient interoperabilitatea și interschimbabilitatea reale necesare în termeni operaționali, deoarece nu acoperă toate sistemele de apărare și nici nu sunt suficient de detaliate în mod sistematic.

În cele din urmă, **certificarea rămâne, de asemenea, o problemă care trebuie abordată**. Certificările sunt în prezent furnizate de autorități specializate la nivel național și nu sunt recunoscute reciproc, adesea din cauza protocoalelor de siguranță, care fragmentează de facto piața și împiedică logistica.

Standardele de apărare sunt un factor esențial pentru interoperabilitatea materialelor și echipamentelor utilizate de forțele armate. UE, în special prin activități puse în aplicare de AEA, sprijină statele membre în identificarea cerințelor de standardizare și în utilizarea standardelor în contextul proiectelor de colaborare, utilizând în același timp STANAG ca referință principală.

Multe proiecte FEA sprijină deja o standardizare sporită a echipamentelor la nivelul UE, în vederea asigurării interoperabilității și a interschimbabilității în cadrul oricărei coaliții. Astfel, FEA impune statelor membre să definească cerințe funcționale comune prin procesul de armonizare a apelurilor la care pot participa toate statele membre. Cu toate acestea, eforturile suplimentare ar trebui să se concentreze pe stimularea utilizării celor mai comune standarde existente în producția și achizițiile de armament, pe baza inițiativelor existente și în completarea acestora. În special, sistemul de referință european al standardelor în domeniul apărării (EDSTAR), gestionat de ADE, care identifică standardele de bune practici (BPS) în sprijinul programelor, organizațiilor și agențiilor ar trebui să constituie baza pentru continuarea lucrărilor. EDSTAR este complementară STANAG-urilor NATO și vizează optimizarea eficacității, eficienței și interoperabilității aplicării standardelor pentru produsele și serviciile din domeniul apărării și securității. Programele și instrumentele industriale din domeniul apărării ale UE ar trebui să stimuleze în continuare și să acorde prioritate proiectelor care contribuie la standardizarea și armonizarea cerințelor.

Prin urmare, în cadrul programelor sale industriale din domeniul apărării și, în special, în cadrul FEA, **Comisia va promova utilizarea standardelor civile convenite** – în

conformitate cu strategia de standardizare a UE¹⁹ – sau a **standardelor de apărare, cum ar fi STANAG-urile NATO**.

Certificarea poate fi definită ca recunoașterea oficială a faptului că un echipament respectă cerințele aplicabile care garantează că acesta poate fi utilizat fără riscuri semnificative pentru operatori. În sectorul apărării, în care echipamentele ar putea pune în pericol în mod semnificativ viața operatorilor, statele membre asigură garanții prin mandatarea autorităților (de obicei agenții din cadrul ministerelor apărării) să certifice echipamentele înainte ca acestea să poată fi utilizate. Lipsa recunoașterii reciproce a certificărilor duce la imposibilitatea de a oferi un produs pe o anumită piață, chiar și în interiorul UE.

Pentru a aborda aspectele legate de certificare, **Comisia va sprijini, de asemenea, activități rapide de certificare încrucișată**, inclusiv testarea aferentă, atunci când este necesar. O astfel de certificare încrucișată este deja o realitate, în mod voluntar, în sectorul navigabilității în cadrul AEA. Agenția va încerca, de asemenea, să faciliteze și mai mult alte activități de certificare, testare și evaluare. În special, consolidarea activității AEA privind testarea și evaluarea în domeniul apărării ar facilita coordonarea activităților de testare menite să asigure certificarea încrucișată a echipamentelor similare între platforme.

În plus, în circumstanțe specifice în perioade de criză, Comisia propune să se permită recunoașterea reciprocă a certificărilor naționale, în temeiul dispozițiilor EDIP.

2.2.3. *Către programe solide de cooperare în materie de armament pe parcursul întregului ciclu de viață: structura pentru un program european de armament ca un nou instrument puternic*

Programele de cooperare în domeniul armamentului desfășurate de statele membre s-au confruntat cu provocări semnificative. Ele sunt înființate în cea mai mare parte ad-hoc și sunt subminate de lipsa unor instrumente proporționale cu complexitatea lor. Acest lucru a dus adesea la întârzieri și la depășiri de costuri. Deși FEA și PESCO au oferit stimulente și cadre pentru remedierea acestei situații, angajamentul statelor membre față de cooperare pe parcursul întregului ciclu de viață al capacităților de apărare trebuie încurajat și consolidat în continuare. Pentru a realiza acest lucru, **Comisia va pune la dispoziție un nou cadru juridic – structura pentru un program european de armament (SEAP)** – ca mijloc de sprijinire și consolidare a cooperării în domeniul apărării, inclusiv în contextul PESCO, dacă statele membre convin astfel.

În cadrul acestei structuri pentru un program european de armament, statele membre ar trebui să beneficieze de proceduri standardizate pentru inițierea și gestionarea programelor de apărare în cooperare. Sub rezerva unor condiții specifice, statele membre vor putea beneficia de o rată de finanțare majorată în contextul EDIP, precum și de proceduri de achiziții simplificate și armonizate. În cazul în care statele membre dețin în comun echipamentele achiziționate prin intermediul SEAP (acționând ca organizație internațională), acestea vor putea **beneficia de o scutire de TVA**. În plus, **EDIP va prevedea un bonus** pentru produsele dezvoltate și achiziționate în contextul unei SEAP în cazul în care statele membre în cauză convin asupra unei abordări comune a exporturilor pentru apărare. În plus, statutul de organizație internațională va permite, de asemenea, statelor membre, dacă doresc acest lucru, să emită titluri de creanță pentru a asigura planul de finanțare pe termen lung al programelor de armament. Deși Uniunea nu ar fi răspunzătoare pentru emisiunea de titluri de creanță de către statele membre, contribuțiile din cadrul EDIP la funcționarea SEAP ar putea îmbunătăți condițiile de finanțare de către

¹⁹ Strategia UE în materie de standardizare, COM (2022) 31.

statele membre a programelor de armament, care sunt eligibile pentru sprijin din partea Uniunii.

Acest nou instrument va contribui, de asemenea, la intensificarea eforturilor de cooperare ale statelor membre, în conformitate cu prioritățile în materie de capacități stabilite de comun acord de statele membre în cadrul politicii externe și de securitate comune (PESC), în special prin intermediul CDP. Instrumentul respectiv ar trebui să faciliteze și să sprijine punerea în aplicare a proiectelor PESCO și să contribuie la îndeplinirea angajamentelor mai stricte asumate de statele membre participante. În contextul revizuirii strategice în curs a PESCO, Înalțul Reprezentant ar putea recomanda statelor membre participante să consolideze angajamentele mai stricte legate de EDTIB și să ia în considerare posibile noi angajamente, în special în ceea ce privește achizițiile publice comune din partea EDTIB, în conformitate cu ambiția prezentei strategii. Acestea ar putea fi, de asemenea, luate în calcul la stabilirea și punerea în aplicare a proiectelor PESCO.

Astfel cum se descrie în secțiunea 3 din prezenta comunicare comună, SEAP ar putea sprijini, de asemenea, dezvoltarea de prototipuri care decurg din acțiunile colaborative de cercetare și dezvoltare finanțate de FEA pentru producția industrială.

2.3. Investiții la nivel european

Investițiile mai mari, mai bune și realizate împreună vor spori gradul de pregătire pentru apărare al Uniunii numai dacă investițiile sporite care rezultă din bugetele naționale mai mari aduc beneficii industriei de apărare a Uniunii. Cu toate acestea, direcționarea investițiilor statelor membre către EDTIB depinde în mare măsură de capacitatea acesteia din urmă de a-și demonstra capacitatea de a satisface cererea din partea statelor membre, atât în ceea ce privește viteza, cât și volumul.

Deciziile urgente de achiziționare luate de statele membre având în vedere deteriorarea dramatică a mediului de securitate au fost luate în contextul unei EDTIB care este încă supusă unor constrângeri determinate de o capacitate de producție limitată și adaptată pentru timp de pace. Creșterea bruscă a achizițiilor a adus beneficii în principal industriei din afara UE. Disponibilitatea în timp și în volum este, prin urmare, un nou parametru al competitivității EDTIB și al securității Uniunii, în special în perioadele de tensiuni sporite în materie de securitate.

Intensificarea acestei tendințe a condus la creșterea dependențelor existente sau la generarea altora noi, limitând astfel cercul virtuos potențial al creșterii investițiilor, ceea ce a avut ca efect consolidarea EDTIB. Volumul achizițiilor efectuate prin intermediul vânzărilor militare străine (FMS) din SUA în UE a crescut cu 89 % între 2021 și 2022²⁰. În plus, producătorii de armament emergenți din alte țări terțe au pătruns, de asemenea, pe piața UE. Această tendință subminează competitivitatea EDTIB și are ca rezultat faptul că banii contribuabililor din UE creează locuri de muncă în străinătate și, prin urmare, trebuie inversată.

În acest scop, Comisia, în cooperare cu Înalțul Reprezentant/șeful agenției, vizează crearea unui **mecanism european de vânzări militare**, facilitând disponibilitatea produselor din domeniul apărării provenite de la EDTIB și sporind gradul de conștientizare cu privire la această disponibilitate. Comisia propune testarea unui astfel de mecanism prin intermediul unui proiect-pilot în cadrul EDIP, în vederea construirii în comun, împreună cu statele

²⁰ Centrul pentru politici internaționale, Monitorul asistenței în materie de securitate, securityassistance.org.

membre și cu industria, a unui mecanism de sine stătător începând cu 2028. Mecanismul-pilot va fi structurat în jurul a patru piloni: 1) un catalog de produse din domeniul apărării, 2) sprijin financiar pentru crearea de rezerve de capacități de apărare disponibile rapid, 3) dispoziții pentru facilitarea proceselor de achiziții și 4) măsuri de consolidare a capacităților pentru agenții de achiziții publice.

În primul rând, pe baza instrumentelor existente²¹, Comisia, în cooperare cu Înalțul Reprezentant/șeful agenției, va depune eforturi în vederea stabilirii unui **catalog unic, centralizat și actualizat al produselor din domeniul apărării** elaborate de EDTIB. Criza munițiilor în contextul războiului din Ucraina a arătat că Uniunea avea la dispoziție o importantă capacitate de producție, dar subestimarea generalizată a acestei capacități a condus la acordarea unei atenții sporite producătorilor din țări terțe. Astfel de percepții greșite aduc prejudicii EDTIB și ar trebui corectate. Pentru a spori vizibilitatea soluțiilor create de UE, Comisia, în strânsă colaborare cu Înalțul Reprezentant/șeful agenției, va oferi un punct de intrare unic care va permite identificarea produselor din domeniul apărării fabricate de EDTIB. Un astfel de catalog va fi alimentat în mod voluntar din industrie, prin intermediul unor cereri specifice de exprimare a interesului.

În al doilea rând, Comisia va sprijini crearea unor **rezerve de pregătire a industriei apărării**, pentru a spori disponibilitatea și pentru a accelera timpul de livrare a produselor din domeniul apărării fabricate în UE. Prin faptul că produce în cantități limitate pentru piețe naționale mai mici, industria noastră suferă de un dezavantaj concurențial față de actorii din afara UE. Deși producătorii din UE au un termen de livrare similar sau mai scurt în comparație cu producătorii din afara UE, faptul că produsele din afara UE pot fi adesea puse la dispoziție cu ușurință din stocurile existente din afara UE duce la o viteză mai mare pe piață, ceea ce face ca aceste soluții din afara UE să fie mai atractive. În cadrul EDIP, Comisia propune sprijinirea financiară a achiziționării de cantități suplimentare de capacități de apărare pentru care statele membre au decis să achiziționeze în comun în cadrul SEAP. Acest lucru ar permite crearea de rezerve strategice care ar putea fi puse rapid la dispoziția altor clienți, ceea ce ar duce la un sistem atractiv de cooperare între guverne. Guvernanța în ceea ce privește utilizarea echipamentelor aflate în rezervă va fi stabilită de statele membre care fac parte din structurile pentru programele europene de armament.

În al treilea rând, Comisia propune introducerea unui **regim standard aplicabil viitoarelor contracte în domeniul apărării și acordurilor-cadru** cu producătorii stabiliți în UE. Legislația UE permite deja statelor membre să își deschidă contractele și acordurile-cadru altor state membre, atunci când această posibilitate este prevăzută de la începutul procedurii de achiziții publice. Cu toate acestea, statele membre utilizează foarte rar această posibilitate. În consecință, achizițiile efectuate de alte state membre prin intermediul unor astfel de contracte și acorduri-cadru sunt foarte limitate. Pentru a remedia această situație într-un mod structural, acest regim standard ar prevedea că, cu excepția cazului în care se prevede altfel în mod expres, **un contract/acord-cadru în domeniul apărării ar putea fi deschis** oricărui alt stat membru în aceleași condiții ca și pentru statul membru achizitor (sub rezerva acordului statelor membre în cauză). În plus, pe baza practicii statelor membre de la începutul războiului de agresiune la scară largă al Rusiei împotriva Ucrainei, pare necesar să se permită statelor membre să utilizeze și contractele-cadru naționale existente cu producători cu sediul în UE pentru a achiziționa cantități suplimentare în numele altora (cadru națiunii lider). Prin urmare, Comisia propune, în contextul EDIP, **o prelungire a derogării temporare de la Directiva 2009/81/CE**, astfel

²¹ Cum ar fi baza de date EUCLID a AEA.

cum se prevede în Regulamentul ASAP. În temeiul acestei „clauze de solidaritate industrială”, statele membre ar putea să beneficieze de contractele altor state membre, să își reducă sarcina administrativă (precum și cea industrială) și să obțină echipamente cu o perioadă de livrare redusă.

În al patrulea rând, pentru a facilita achizițiile publice din partea EDTIB, statele membre ar putea solicita sprijin în cadrul instrumentelor UE existente, cum ar fi Instrumentul de sprijin tehnic (IST)²² pentru **consolidarea capacității administrative**, precum și pentru **punerea în aplicare a reformelor relevante**. În special, agențiile naționale de achiziții publice ale statelor membre ar putea solicita sprijin pentru simplificarea procedurilor de achiziții, reorganizarea structurilor de guvernare, schimburile de informații, educația și formarea, cu scopul de a îmbunătăți achizițiile publice comune în Uniune. AEA va sprijini în continuare această consolidare a capacității administrative, oferind forumuri pentru schimbul de bune practici și preconizând noi acțiuni de cooperare în cadrul rețelei sale de experți în domeniul achizițiilor în domeniul apărării.

Ca și în cazul achizițiilor publice colaborative, este esențial ca Comisia și Înaltul Reprezentant/șeful agenției să fie în măsură să măsoare, împreună cu statele membre, progresele care decurg din această strategie, datorită datelor furnizate de statele membre.

Creșterea investițiilor în domeniul apărării își va atinge scopul numai printr-o cooperare sporită, ca o condiție prealabilă pentru depășirea ineficiențelor persistente. Pentru a obține o reziliență proporțională cu nivelul amenințărilor, Statele membre ar trebui să valorifice pe deplin toate oportunitățile oferite de EDTIB, cooperând la nivelul întregii game de investiții și achiziții. Doi indicatori pot servi la măsurarea progreselor care decurg din punerea în aplicare a acestei strategii.

În primul rând, între 2017 și 2023, piața apărării din UE a crescut cu 64 %, în timp ce comerțul cu produse de apărare între statele membre a crescut doar marginal și reprezintă în prezent doar 15 % din valoarea totală a pieței apărării din UE²³. Această tendință ar trebui inversată. Statele membre sunt invitate să se asigure că, până în **2030, valoarea schimburilor comerciale din domeniul apărării în interiorul UE reprezintă cel puțin 35 % din valoarea pieței apărării din UE.**

În plus, date recente indică faptul că aproape 80 % din investițiile în apărare ale statelor membre începând din 2022 au fost puse în aplicare împreună cu furnizori din afara UE, față de aproximativ 60 % înainte de război. Deși ar putea fi justificată de motive de urgență, această inflexiune îngrijorătoare poate fi abordată printr-o mai mare transparență și prin

²² Regulamentul 2021/240 din 10 februarie 2021 de instituire a unui Instrument de sprijin tehnic, JO L 57, 18.2.2021, p. 1–16.

²³ Datele din rapoartele anuale ale SEAE și din baza de date privind exporturile de arme ale statelor membre ale UE oferă informații utile cu privire la tendințele care afectează piața și industria europeană a apărării. Aceasta permite măsurarea în special a intensității fluxurilor comerciale intra-UE, care oferă indicații cu privire la intensitatea atât a achizițiilor transfrontaliere de produse finale, cât și a fluxurilor transfrontaliere în lanțurile de aprovizionare ale EDTIB. Într-adevăr, în ceea ce privește achizițiile publice în domeniul apărării efectuate de statele membre, datele privind originea produselor nu sunt colectate în mod centralizat. Serviciile Comisiei, împreună cu SEAE și AEA, vor colabora cu statele membre pentru a elabora o metodologie de măsurare a ponderii achizițiilor publice din partea EDTIB în comparație cu cea de care beneficiază entitățile din țări terțe.

disponibilitatea unor progrese concrete și prin termene de execuție pentru produsele EDTIB.

În urmărirea ambiției comune reprezentate de această strategie, statele membre ar trebui să inverseze tendința actuală și să își aducă treptat nivelul de achiziții publice de la EDTIB mai întâi la nivelul dinaintea războiului și apoi să îl mărească, pe cât posibil, dincolo de acest punct. **Statele membre sunt invitate să își mărească în mod constant volumul achizițiilor de echipamente de apărare astfel încât cel puțin 50 % din investițiile lor în domeniul apărării să fie cheltuite în cadrul UE până în 2030 și 60 % – până în 2035²⁴.**

Inversarea tendințelor actuale și îndeplinirea acestor criterii de referință ar spori în mod concret reziliența Uniunii și securitatea cetățenilor noștri. Sprijinul suplimentar pentru cooperarea europeană oferit de EDIP și FEA, precum și de programele ulterioare începând cu 2028, combinat cu o voință politică puternică și cu un angajament puternic din partea statelor membre, face ca aceste criterii de referință să fie realiste și realizabile.

Calea de urmat:

Pentru a ajuta statele membre să investească mai mult, mai bine împreună și la nivel european, Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției:

- vor institui o nouă **funcție comună de programare și achiziții publice**, prin crearea unui Consiliu pentru pregătirea industriei apărării, precum și a unui Grup european la nivel înalt pentru industria de apărare, cu rol consultativ.

Comisia:

- propune **extinderea, în cadrul EDIP, a logicii EDIRPA** de sprijinire a cooperării în domeniul achizițiilor de produse care decurg din EDTIB.
- propune să se permită, în cadrul EDIP, o **recunoaștere reciprocă rapidă a certificării**, în perioade de criză.
- propune să se pună la dispoziție un nou cadru juridic, structura pentru **un program european de armament (SEAP)**, pentru a facilita și a intensifica cooperarea statelor membre în materie de apărare, în deplină complementaritate cu cadrul PESCO.
- propune crearea treptată a unui **mecanism european de vânzări militare**, menit să încurajeze disponibilitatea echipamentelor UE în timp util și în volum.
- propune, prin intermediul EDIP, lansarea unor **proiecte de apărare de interes european comun** pentru a contribui – la nivelul UE – la asigurarea și protejarea accesului liber al Uniunii și al statelor membre la domeniile contestate, cum ar fi securitatea cibernetică, spațiul, transportul aerian și maritim, precum și la punerea în aplicare a priorităților UE în materie de dezvoltare a capacităților.

În plus, Înalțul Reprezentant:

²⁴ În cadrul Comunicării privind analiza decalajelor în materie de investiții în domeniul apărării, Comisia a indicat, pe baza unei publicații științifice a D. Fiott (utilizând cifrele privind importurile/exporturile din cadrul Departamentului de Stat al SUA) că, în perioada 2007-2016, peste 60 % din bugetul european de achiziții publice în domeniul apărării a fost cheltuit pentru importuri militare din afara UE. Astfel cum se indică în caseta 1, în perioada cuprinsă între începutul războiului de agresiune al Rusiei și iunie 2023, 78 % din achizițiile în domeniul apărării efectuate de statele membre ale UE au fost efectuate din afara UE, SUA reprezentând doar ea 63 % din această cotă.

➤ va recomanda statelor membre participante la PESCO, în contextul revizuirii strategice a PESCO 2023-2025, **să consolideze angajamentele mai stricte în ceea ce privește EDTIB** (sau să ia în considerare unele posibile noi) și să utilizeze proiectele PESCO pentru a îndeplini ambiția prezentei strategii.

3. ASIGURAREA DISPONIBILITĂȚII: O EDTIB REACTIVĂ ÎN ORICE CIRCUMSTANȚE ȘI ÎN ORICE PERIOADĂ

UE se poate baza deja pe o EDTIB globală competitivă, de talie mondială. Dar într-un context geopolitic schimbat dramatic, în care UE și statele sale membre trebuie să își asume responsabilitatea pentru securitatea cetățenilor lor, parteneriatul cu o EDTIB mai reactivă și mai rezilientă este mai important ca niciodată. Se urmărește crearea unor condiții prielnice pentru ca industria UE să satisfacă cererea statelor membre în din punctul de vedere al timpului și al amplitudinii. Deși statele membre sunt responsabile de plasarea de comenzi ferme și pe termen lung care să asigure previzibilitatea necesară a pieței pentru industria de apărare, Comisia este pregătită să își utilizeze prerogativele și programele relevante pentru a sprijini acest efort.

3.1. Sprijinirea unui răspuns mai rapid și a unei adaptări versatile la nevoile urgente

După cum s-a demonstrat în mod clar în urma agresiunii militare rusești împotriva Ucrainei, securitatea Uniunii și capacitatea sa de a-și sprijini în mod eficace partenerii depind de capacitatea sa de a mobiliza rapid echipamente de apărare. Întrucât este probabil ca nivelul de amenințare să rămână ridicat în viitorul apropiat, EDTIB trebuie să fie în măsură să furnizeze ceea ce este necesar, în cantitățile și locurile potrivite și la momentul potrivit. Pentru a realiza acest lucru, EDTIB trebuie să treacă printr-o schimbare de paradigmă și să își asume mai multe riscuri pentru a răspunde mai bine nevoilor tuturor statelor membre.

Mobilizarea EDTIB ar trebui să se realizeze în vederea creșterii rezilienței și a securității aprovizionării în întreaga Europă, ținând seama pe deplin de nevoile specifice ale acelor state membre care sunt în mod obiectiv cel mai direct expuse riscului de materializare a amenințărilor militare convenționale. Acest lucru necesită, de asemenea, abordarea blocajelor din calea circulației rapide, eficiente și neîngrădite a echipamentelor și capabilităților de apărare prin investiții suplimentare în mobilitatea militară.

UE va însoți această schimbare de mentalitate și va contribui la reducerea riscurilor în eforturile industriei sale de apărare, pentru a-și spori gradul de pregătire prin sprijinirea creșterii capacității de producție în UE, în domeniile identificate în mod colectiv de statele membre și de Comisie, acordând o atenție deosebită IMM-urilor și întreprinderilor mici cu capitalizare medie. În acest scop, **Comisia propune extinderea logicii de intervenție a programului ASAP**, dincolo de muniția și rachetele sol-sol, pentru ca UE să poată accelera investițiile productive în EDTIB pentru produsele care sunt cele mai necesare. Sprijinul financiar al UE ar trebui să asigure un volum mai mare de producție de echipamente de apărare relevante, să contribuie la reducerea termenelor de livrare a acestora și să abordeze potențialele blocaje și factori care ar putea întârzia sau împiedica aprovizionarea și producția acestora. În măsura posibilului, un astfel de sprijin financiar ar trebui, de asemenea, să încurajeze parteneriatele industriale transfrontaliere și colaborarea întreprinderilor relevante în cadrul unui efort industrial comun, cu respectarea deplină a normelor financiare și de concurență relevante.

Cu toate acestea, sprijinirea intensificării necesită, de asemenea, abordarea consecințelor industriale ale unei încetiniri odată cu satisfacerea creșterii cererii. Investițiile actuale în dezvoltarea de **instalații „mereu disponibile” și posibila reafectare a liniilor de producție civilă** ar contribui la securitatea cetățenilor Uniunii, menținând în același timp flexibilitatea capacității de producție a EDTIB și menținând competitivitatea generală a acesteia.

Comisia va contribui, prin intermediul EDIP, la consolidarea capacităților industriale neutilizate „mereu disponibile” care să permită flexibilitatea necesară pentru a se intensifica drept răspuns la creșterile urgente ale cererii. Acest lucru ar fi deosebit de adecvat atunci când statele membre identifică deficite critice de aprovizionare.

Va fi posibil să se prevadă finanțarea, de exemplu, a mașinilor-unelte și a costurilor relevante cu personalul pentru a se asigura că, în cazul unei crize majore, EDTIB poate produce în masă ceea ce este necesar într-un interval de timp scurt, prin creșterea disponibilității capacităților de producție, modernizând în același timp tehnologiile de producție, acolo unde este posibil. Acest lucru va garanta că o intensificare imediată poate avea loc în caz de nevoie.

Comisia va analiza, de asemenea, împreună cu statele membre, măsuri de mobilizare rapidă a liniilor de producție din industria civilă în scopuri de producție în domeniul apărării și de asigurare a disponibilității forței de muncă calificate necesare în astfel de scenarii (de exemplu, pregătirea personalului în ceea ce privește autorizarea și formarea de securitate). Aceste soluții practice eficiente vor permite ca producția EDTIB să fie pregătită să se adapteze fără întârziere la o fluctuație a cererii exprimate de statele membre.

Caseta 3. Un argument pentru o mai mare capacitate de reacție: realizarea producției în masă de drone relevante pentru apărare în contextul eforturilor continue de valorificare a potențialului acestora

Sistemele de aeronave fără pilot la bord joacă un rol decisiv în domeniul aerian, maritim și terestru al teatrului de război din Ucraina, fiind utilizate pe scară largă pentru recunoaștere și informații, sprijin în caz de incendiu și, de asemenea, ca efectori. Se estimează că Ucraina va utiliza până la 10 000 de drone aeriene pe lună pe câmpul de luptă, producând în același timp 40 000 drone noi pe lună.

Cele mai multe dintre acestea sunt consumabile ieftine, adesea drone civile comerciale reorientate, capabile totuși să distrugă echipamente mult mai costisitoare. Deși nu diminuează cazul de utilizare a unei game largi de drone militare cu scop special, acestea s-au dovedit a avea o valoare tactică și strategică considerabilă.

În timp ce FEA și precursorii săi sprijină financiar, începând din 2017, acțiunile de C&D în domeniul apărării în ceea ce privește sistemele de aeronave fără pilot la bord, dezvoltarea unei capacități de accelerare rapidă și de realizare a **producției în masă a unor astfel de echipamente poate fi identificată drept un element-cheie al pregătirii UE pentru apărare** în ceea ce privește conflictele de mare intensitate. Acest lucru ar putea face obiectul unor acțiuni în cadrul viitorului EDIP, iar orice dependență critică sau blocaj ar trebui identificat și eliminat. Sprijinul pentru achiziționarea în comun de drone sau de sisteme de aeronave fără pilot la bord este, de asemenea, posibil în cadrul EDIRPA.

Sistemele de aeronave fără pilot la bord se numără, de asemenea, printre nevoile prioritare ale Ucrainei care ar putea fi sprijinite prin intermediul Instrumentului european

pentru pace, în coordonare cu activitatea desfășurată în contextul coalițiilor pentru capabilități ale Grupului de contact pentru apărarea Ucrainei.

La 29 noiembrie 2022, Comisia a adoptat o **strategie europeană privind dronele 2.0**, în contextul căreia sunt puse în aplicare mai multe acțiuni emblematiche. Pe lângă finanțarea pentru acțiunile relevante de cercetare și dezvoltare din cadrul programului Orizont Europa și al FED, au fost inițiate și alte acțiuni: în primul rând, cereri coordonate de propuneri care combină finanțarea din instrumentele UE și împrumuturi acordate de Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru a sprijini un nou proiect emblematic privind „tehnologiile dronelor”; în al doilea rând, elaborarea unei foi de parcurs strategice privind tehnologia dronelor pentru a identifica domeniile prioritare de stimulare a cercetării și inovării, de reducere a dependențelor strategice existente și de evitare a apariției altora noi sau crearea unei rețele a UE de centre civilo-militare de testare a dronelor pentru a facilita schimburile dintre sectorul civil și cel al apărării.

Pentru a sprijini în continuare versatilitatea EDTIB, Comisia propune, ca parte a EDIP propus, crearea unui **fond pentru accelerarea transformării lanțului de aprovizionare în domeniul apărării (FAST)**. Acest fond va viza **facilitarea accesului la finanțare prin împrumuturi și/sau prin capitaluri proprii pentru IMM-uri și mici întreprinderi cu capitalizare medie** care industrializează tehnologii de apărare și/sau fabrică produse din domeniul apărării sau care au planuri iminente de a desfășura astfel de activități. FAST ar putea permite generarea unui multiplu al bugetului alocat inițiativei de către EDIP sub formă de împrumuturi sau de investiții de capital.

Prin mobilizarea de investiții publice și private suplimentare în sprijinul EDTIB, FAST va consolida reziliența lanțurilor valorice ale industriei de apărare a Uniunii. Această inițiativă ar trebui, de asemenea, să contribuie la sprijinirea dezvoltării unui ecosistem de investitori axat pe etapele de creștere, prin investiții în furnizori esențiali de apărare și prin sprijinirea extinderii întreprinderilor inovatoare din domeniul apărării.

3.2. Urmărirea poziției de lider tehnologic în domeniul apărării

În timp ce se asigură capacitatea UE de a răspunde urgențelor în materie de securitate din punctul de vedere al producției, este la fel de important ca Europa să rămână în avangarda inovării. Un efort susținut de cercetare și dezvoltare este mai necesar ca oricând pentru a menține competitivitatea EDTIB pe termen lung, în special în ceea ce privește disponibilitatea sa de a valorifica întregul potențial al excelenței oamenilor de știință, inginerilor și inovatorilor săi. Pe termen scurt, realizarea de progrese tehnologice ar sprijini, de asemenea, abordarea provocărilor actuale, inclusiv a războiului în curs din Ucraina.

3.2.1. Sprijinirea inovării și valorificarea potențialului de apărare al IMM-urilor

Încurajând și sprijinind o cooperare mai structurată și mai sistematică în întreaga UE, FEA a pavat calea către o EDTIB mai inovatoare și către deschiderea și europenizarea lanțurilor de aprovizionare. Cu toate acestea, este esențial să se sporească și mai mult ambiția UE de a promova în mod eficient inovarea în domeniul apărării și apariția unor noi actori în lanțurile de aprovizionare din domeniul apărării. Sectorul trebuie să profite pe deplin de ciclurile mai rapide de inovare civilă pentru tehnologiile cu potențial de dublă utilizare pentru a-și menține competitivitatea și a asigura avantajul armatei pe câmpul de luptă.

Pentru a rămâne competitive, capacitatea și autonomia de a dezvolta produse inovatoare din domeniul apărării trebuie, de asemenea, să fie susținute de sprijin pentru cercetarea în

domeniul capabilităților de apărare adaptate exigențelor viitorului, inclusiv în domeniul tehnologiilor disruptive. Acestea din urmă pot avea un efect profund transformator asupra armatelor statelor membre și pot oferi un avantaj operațional esențial. În acest scop, UE trebuie să încerce să ofere întreprinderilor inovatoare – în special întreprinderilor nou-înființate, IMM-urilor, întreprinderilor mici cu capitalizare medie și organizațiilor de cercetare și tehnologie (RTO) – **cicluri de finanțare mai flexibile, mai rapide și mai raționalizate și să faciliteze conexiuni mai bune cu utilizatorii finali și investitorii din domeniul militar.**

În acest context, Schema UE de inovare în domeniul apărării (EUDIS), dezvoltată în cadrul FEA cu un buget de 2 miliarde EUR²⁵, va propune, în cadrul actualului CFM, servicii de sprijin pentru inovare pentru entități unice, inclusiv prin stabilirea de contacte cu investitorii, partenerii și utilizatorii finali, și va consolida sprijinul pentru testarea și validarea inovatoare a produselor și a tehnologiilor. Aceasta va depune eforturi pentru a reduce birocrăția, în special pentru IMM-uri și pentru întreprinderile mici cu capitalizare medie, prin explorarea, de exemplu, a introducerii unor **cereri constante** de proiecte și a unor modalități de sprijinire a transferului promițător de tehnologie de la sectorul civil la cel al apărării, după caz.

Cooperarea continuă și intensă dintre Comisia Europeană (EUDIS) și AEA (Centrul pentru inovarea UE în domeniul apărării – HEDI) permite inovatorilor din domeniul apărării să profite pe deplin de măsurile de sprijin adaptate ale UE, inclusiv de orientările privind cerințele în materie de capabilități ale utilizatorilor finali din domeniul militar și oportunitățile de conectare la comunitățile europene de apărare. Anual, EUDIS, în strânsă cooperare cu HEDI, sprijină până la 400 de întreprinderi nou-înființate și IMM-uri inovatoare pentru a le ajuta să depășească barierele tradiționale la intrare.

Serviciile Comisiei vor sprijini hackathoanele, după consultarea cu AEA (HEDI), unde tinerii ingineri și întreprinderile nou-înființate se vor reuni și vor concura pentru a găsi cea mai bună soluție pentru a face față problemelor concrete de pe câmpul de luptă, începând cu provocările întâmpinate pe teren de forțele armate ucrainene. Pentru a sprijini în continuare baza industrială și tehnologică de apărare ucraineană, un **Birou pentru inovare al UE la Kiev** va acționa ca o punte între întreprinderile nou-înființate și inovatorii din UE, pe de o parte, și industria ucraineană și forțele armate ucrainene, pe de altă parte. Aceasta va contribui la transmiterea progreselor tehnologice care pot avea un impact pe câmpul de luptă.

Caseta 4. IMM-urile: deja în centrul eforturilor UE de sprijinire a industriei de apărare

În calitate de actori agili, IMM-urile joacă un rol din ce în ce mai important ca furnizori de tehnologii disruptive și de inovare în comunitatea apărării. Prin urmare, Comisia a luat măsuri pentru a sprijini o contribuție mai activă a IMM-urilor la activitățile UE de C&D în domeniul apărării, în special prin furnizarea de **cereri de propuneri specifice din cadrul FEA destinate IMM-urilor**, încurajând în același timp participarea acestora la toate celelalte proiecte. Cooperarea transfrontalieră care implică IMM-urile este unul dintre criteriile de atribuire ale programului FEA, iar bonusurile financiare se aplică în funcție de nivelul de implicare a IMM-urilor în acțiuni de dezvoltare.

²⁵ 1,46 miliarde EUR din bugetul FEA și 500 de milioane EUR mobilizate din alte surse publice și private.

Ca urmare a cererilor de propuneri din cadrul FEA din 2021 și 2022, 511 IMM-uri au primit 354 de milioane EUR, reprezentând 40 % din participanți și, respectiv, 20 % din finanțare. În cadrul cererilor de propuneri FEA din 2023, participarea IMM-urilor a reprezentat aproximativ 50 % din numărul total de entități, reprezentând 30 % din valoarea totală a grantului solicitat. **Pentru perioada 2023-2027, se estimează că FEA ar trebui să finanțeze IMM-uri cu până la 840 de milioane EUR.**

În 2022, FEA a alocat 224 de milioane EUR pentru inovarea în domeniul apărării și sprijinul pentru IMM-uri în cadrul EUDIS, inclusiv pentru activități specifice, cum ar fi provocările tehnologice. Măsurile EUDIS sunt dezvoltate și puse în aplicare în continuare pentru a sprijini IMM-urile pe tot parcursul ciclului lor de creștere. O etapă importantă a fost atinsă în ianuarie 2024, odată cu lansarea unui **mecanism de capitaluri proprii în domeniul apărării pentru a investi**, împreună cu Fondul european de investiții, care face parte din grupul BEI, **până la 500 de milioane EUR în IMM-uri promițătoare din domeniul apărării, pentru a sprijini creșterea acestora.** În 2024, se preconizează lansarea unui accelerator de apărare și organizarea de activități de corelare cu investitorii.

3.2.2. *Sprijinirea proiectelor FEA pentru a deveni o realitate concretă dincolo de faza de C&D*

Cu peste 1 miliard EUR pe an în perioada 2021-2027, FEA este deja un instrument puternic de stimulare a cooperării industriale în domeniul apărării și de stimulare a cercetării și dezvoltării transfrontaliere în domeniul apărării, contribuind la creșterea lanțurilor valorice industriale europene în domeniul apărării²⁶.

Cu toate acestea, dincolo de fazele incipiente de cercetare și dezvoltare, colaborările ating un „decalaj în materie de comercializare” în etapa de creare de prototipuri, unde nivelul necesar de implicare a statelor membre devine semnificativ mai ridicat.

În plus, cerințele operaționale divergente și politicile industriale naționale ar putea determina întreprinderile din domeniul apărării să înceteze cooperarea după încheierea acțiunii FEA. Pentru a evita acest lucru, acțiunile de cooperare în domeniul apărării sprijinite inițial de FEA și care au ajuns în stadiul de prototip, bazate pe cerințe funcționale comune și armonizate, ar putea necesita **un sprijin susținut în vederea industrializării.**

Structurile pentru programe europene de armament și extinderea logicii EDIRPA vor fi esențiale pentru maximizarea absorbției proiectelor care decurg din FEA. În plus, EDIP va prevedea **granturi rambursabile pentru acțiuni specifice** legate de producția și comercializarea de prototipuri, în special cele care decurg din FEA.

Reducerea cu succes a „decalajului de comercializare” după faza de C&D a proiectelor de colaborare necesită, de asemenea, ca statele membre implicate să convină asupra condițiilor de export al produselor dezvoltate în comun atunci când se ajunge la stadiul

²⁶ În trei ani, au fost lansate peste 145 de proiecte care au implicat 2618 participanți, ceea ce constituie coloana vertebrală a ecosistemului industrial de apărare al UE, care abordează în prezent o gamă largă de capacități și tehnologii de apărare de vârf. Cooperarea implică organizații de cercetare (609 participări), IMM-uri (826 de participări), entități mai mari (1113 participări), organisme publice (456 de participări) și institute de învățământ superior (230 de participări) care constituie împreună EDTIB a viitorului.

prototipului. Având în vedere revizuirea în curs a Poziției comune 2008/944/PESC a UE privind controlul exporturilor de arme, Comisia, împreună cu Înaltul Reprezentant, reiterează apelul²⁷ adresat statelor membre de a explora modalități de raționalizare și de convergență treptată a practicilor lor de control al exporturilor de arme, în special pentru capacitățile de apărare care sunt dezvoltate în comun. În același scop, statele membre ar trebui, de asemenea, să facă schimb de bune practici privind normele de control al exporturilor pentru capacitățile dezvoltate în comun.

În plus, Comisia va lua măsuri pentru a facilita transferurile intra-UE de produse din domeniul apărării în cadrul proiectelor finanțate de UE și va încerca să simplifice gestionarea condițiilor și proceselor de acordare a licențelor de transfer, în special prin introducerea unor clauze privind transferurile în modelul de acord de grant în cauză, cu scopul de a limita recurgerea la certificatele de utilizator final.

Mai multe elemente împiedică în prezent punerea în aplicare corectă și eficace a Directivei 2009/43/CE, împiedicând exploatarea deplină a beneficiilor conexe pe piața apărării. Pentru a analiza mai bine provocările existente care împiedică în prezent punerea sa efectivă în aplicare, Comisia va efectua o **evaluare a directivei până la sfârșitul anului 2025**.

3.3. Asigurarea securității aprovizionării la nivelul UE

Reziliența este o condiție prealabilă pentru pregătirea și competitivitatea EDTIB.

UE a elaborat deja instrumente și cadre cu scopul de a spori gradul de pregătire și reziliență al industriei pentru a face față viitoarelor situații de criză, inclusiv în cadrul AEA²⁸. Cu toate acestea, astfel de măsuri fie nu sunt disponibile, fie sunt aplicate doar într-o măsură limitată de către statele membre pentru a sprijini EDTIB. **Prin urmare, va fi instituit un regim de securitate a aprovizionării la nivelul UE**, care va garanta o mai mare reziliență și, în același timp, va oferi un avantaj competitiv pentru EDTIB și lanțurile de aprovizionare din domeniul apărării din UE. Prin asigurarea unui nivel de securitate a aprovizionării pe care concurenții externi nu îl pot oferi, lanțurile de aprovizionare din domeniul apărării din UE ar putea beneficia de un „dividend de încredere” din partea statelor membre.

3.3.1. O mai mare securitate a aprovizionării pentru a maximiza potențialul de apărare al pieței interne

În cadrul EDIP, Comisia propune să se instituie un **regim UE modular și progresiv de securitate a aprovizionării** pentru a spori solidaritatea și eficacitatea ca răspuns la tensiunile existente de-a lungul lanțurilor de aprovizionare sau crizele în materie de securitate și pentru a permite identificarea în timp util a potențialelor blocaje. Sunt propuse diferite seturi de măsuri pentru a aborda două tipuri de crize:

- Crize de aprovizionare, în care penuria de componente civile sau cu dublă utilizare sau de materii prime **amenință grav disponibilitatea și livrarea la timp a produselor din domeniul apărării**. În acest caz, după activarea de către Consiliu

²⁷ Comunicarea privind contribuția Comisiei la apărarea europeană, COM (2022) 60 final.

²⁸ De exemplu, statele membre ale UE au adoptat un acord-cadru privind securitatea aprovizionării în 2013. Acest cadru urma să fie pus în aplicare prin stabilirea unor coduri de conduită sau a unor acorduri de punere în aplicare, iar în 2014 Comitetul director al AEA a adoptat un cod de conduită privind stabilirea priorităților.

a unei „**stări de criză**”, un set de instrumente va asigura aprovizionarea cu componentele și/sau materiile prime în cauză pentru lanțurile de aprovizionare din domeniul apărării, inclusiv, atunci când este necesar și justificat de interesul public general, prin asigurarea priorității față de unele sau toate furnizările civile (**comenzi prioritare**).

- **Crizele de aprovizionare** care sunt direct legate de existența unei **crize de securitate** în Uniune sau în vecinătatea acesteia. Pentru a face față unor astfel de scenarii, Consiliului ar trebui să i se ofere posibilitatea de a activa un **al doilea nivel superior al stării de criză pentru a recurge la măsuri necesare și proporționale pentru soluționarea crizei** (axându-se în principal pe furnizarea de produse special concepute pentru utilizări militare).

Pentru a sprijini utilizarea eficace, eficientă și proporțională a acestui cadru de criză pe două niveluri, Comisia propune să se efectueze **o identificare și o monitorizare a produselor critice pentru anumite lanțuri de aprovizionare din domeniul apărării**, care urmează să fie identificate împreună cu statele membre în cadrul Consiliului pentru pregătirea industriei apărării.

Bazându-se pe cadrul disponibil în prezent în alte sectoare și pe activitățile strategice cheie ale AEA, această identificare și monitorizare se va baza în primul rând pe informațiile disponibile publicului și, numai dacă este necesar, pe datele furnizate de întreprinderi (sub rezerva garanțiilor naționale de securitate ale statelor membre).

3.3.2. *Facilitarea constituirii de stocuri strategice și reducerea riscurilor*

Pentru a reduce și mai mult riscurile legate de securitatea aprovizionării EDTIB, ca obiectiv pe termen lung, Comisia va lua în considerare **finanțarea stocării strategice de către industrie a componentelor de bază**, cum ar fi componentele electronice și materiile prime care sunt utilizate transversal în sistemele de apărare²⁹. Crearea unor astfel de stocuri ar permite reducerea costurilor, în cazul în care sunt plasate comenzi mari, și ar permite limitarea inflației prețurilor ca urmare a creșterii cererii în timpul unei crize.

Ca parte a EDIP, Comisia propune **un test pilot preliminar la scară mică**, permițând sprijinirea creării de stocuri strategice. Un astfel de sistem va completa mecanismul de stabilire a priorităților în timp de criză, asigurându-se că acesta din urmă va rămâne o opțiune de ultimă instanță. În acest sens, ar putea fi luate în considerare, de asemenea, lucrările în curs privind măsurile de reziliență și de pregătire ca parte a Planului de acțiune privind mobilitatea militară 2.0, inclusiv prin intermediul proiectelor PESCO existente privind mobilitatea militară și al unei rețele de centre logistice.

3.3.3. *Identificarea în avans și abordarea celor mai strategice dependențe*

Dependențele excesive de tehnologii care sunt esențiale pentru sectorul apărării împiedică libertatea de acțiune a forțelor armate ale statelor membre și au un potențial impact negativ asupra competitivității EDTIB, din cauza restricțiilor asociate.

Comisia a instituit deja **Observatorul UE pentru tehnologii critice**³⁰ pentru a identifica dependențele și a elabora foi de parcurs tehnologice pentru a le atenua. Primul său raport

²⁹ În acest sens, Comisia va lua în considerare posibilitatea de a se baza pe instrumentele dezvoltate în temeiul Actului privind materiile prime critice [COM (2023) 160].

³⁰ Foaie de parcurs privind tehnologiile critice pentru securitate și apărare, Strasbourg, 15.2.2022, COM (2022) 61 final.

clasificat tocmai a fost transmis statelor membre. Extinderea Observatorului va permite o identificare mai rapidă a dependențelor, monitorizarea lanțurilor de aprovizionare și va crea o imagine de ansamblu a aspectelor critice. Până în prezent, au început lucrările cu un subset de componente pe bază de semiconductori electrice, electronice și electromecanice (EEE) și de tehnologii ale sistemelor autonome.

În paralel, se va urmări îmbogățirea încrucișată între programele de lucru ale altor instrumente ale Uniunii, cum ar fi FEA și programul „Cipuri pentru Europa”, pentru a atenua dependențele identificate și pentru a se asigura că EDTIB are la dispoziție tehnologii și produse industriale generice pentru apărare, cum ar fi cipurile de încredere, sprijinind gradul său de pregătire.

De asemenea, Comisia sprijină statele membre ale UE, în special autoritățile lor regionale și locale, prin intermediul Instrumentului de sprijin tehnic³¹, oferind sprijin tehnic personalizat pentru conceperea și punerea în aplicare a reformelor menite să promoveze securitatea economică și tehnologică și competitivitatea și să consolideze reziliența lanțurilor de aprovizionare din statele membre.

Calea de urmat:

Pentru a asigura disponibilitatea pe baza unei EDTIB mai reactive în toate orizonturile de timp, Comisia:

- propune **extinderea, în cadrul EDIP, a logicii de intervenție a ASAP**, dincolo de muniție și rachete, și completarea acesteia cu dezvoltarea de **instalații „mereu disponibile”** și posibila **reafectare a liniilor de producție civilă**;
- va elabora, împreună cu Înaltul Reprezentant și cu statele membre, o propunere de politică pentru a **sprijini producția de drone** în UE sau, eventual, împreună cu Ucraina, prin mobilizarea instrumentelor relevante;
- propune, în cadrul EDIP, crearea unui **fond pentru accelerarea transformării lanțului de aprovizionare în domeniul apărării (FAST)**. Acest nou instrument financiar va sprijini IMM-urile prin finanțare prin împrumut și/sau prin capitaluri proprii;
- va oferi **sprijin susținut pentru industrializarea** acțiunilor de cooperare în domeniul apărării sprijinite inițial de FEA, prin granturi rambursabile în cadrul EDIP;
- propune instituirea unui **regim modular și progresiv al UE de securitate a aprovizionării** pentru a spori solidaritatea și eficacitatea ca răspuns la tensiunile existente de-a lungul lanțurilor de aprovizionare sau la crizele în materie de securitate și pentru a permite identificarea în timp util a potențialelor blocaje.

UE:

- va deschide un **birou pentru inovare la Kiev** pentru a asigura stabilirea de contacte între întreprinderile nou înființate și inovatorii din Uniune, pe de o parte, și industria și forțele armate ale Ucrainei, pe de altă parte.

³¹ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en

4. FINANȚAREA AMBIȚIEI UNIUNII ÎN CEEA CE PRIVEȘTE PREGĂTIREA INDUSTRIALĂ ÎN DOMENIUL APĂRĂRII

Pentru ca această strategie să reușească să își atingă obiectivul de a pune în aplicare o nouă ambiție în ceea ce privește pregătirea industrială în domeniul apărării la nivelul UE, ea ar trebui să fie însoțită de o creștere puternică a finanțării, proporțională cu provocarea cu care ne confruntăm.

Propunerea de regulament de instituire a EDIP, alături de această strategie, include **un buget de 1,5 miliarde EUR** pentru investiții în pregătirea industrială în domeniul apărării a EDTIB.

Aceasta ar trebui completată cu sume suplimentare pentru dezvoltarea bazei industriale și tehnologice de apărare (DTIB) ucrainene și integrarea sa mai strânsă cu EDTIB și cu piața echipamentelor de apărare a Uniunii. De asemenea, exigențele imediate în materie de apărare ale Ucrainei necesită finanțare suplimentară pentru achiziționarea de materiale militare în sprijinul exercitării dreptului său la autoapărare. În cazul în care Consiliul ar adopta o decizie PESC în temeiul articolului 29 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) la propunerea Înaltului Reprezentant de a transfera Uniunii soldurile extraordinare de numerar ale depozitelor centrali de titluri de valoare generate de veniturile neprevăzute și extraordinare provenite din activele suverane imobilizate ale Rusiei, un astfel de sprijin suplimentar ar putea fi obținut din aceste venituri, în conformitate cu obiectivele PESC a Uniunii. În cazul în care aceste resurse suplimentare ar deveni disponibile, ele ar putea spori capacitatea financiară a Instrumentului european pentru pace de a achiziționa echipamente militare în sprijinul Ucrainei sau a oricărui alt instrument al Uniunii. **Cu alte cuvinte, acest lucru ar implica utilizarea profiturilor excepționale ale activelor rusești înghețate pentru a achiziționa în comun echipamente militare pentru Ucraina.**

Pe măsură ce nevoile imediate de apărare ale Ucrainei vor permite acest lucru, anumite sume ar putea fi, de asemenea, extrase din astfel de solduri de numerar extraordinare în scopul dezvoltării pe termen mediu și lung a DTIB ucrainene, beneficiind de dispozițiile prevăzute în propunerea de regulament de instituire a EDIP, precum și pentru nevoile bugetare generale ale Ucrainei pentru redresare și reconstrucție.

Având în vedere amploarea eforturilor necesare pentru a asigura pregătirea industrială în domeniul apărării în întreaga Uniune, acest buget trebuie considerat o punte – limitată ca amploare – către următorul cadru financiar multianual. Dat fiind că este probabil ca provocările în materie de securitate cu care se confruntă Europa să persiste, este important ca **următorul CFM să includă un pachet financiar ambițios pentru apărare**, cu bugete relevante pentru succesorii FEA și EDIP pentru perioada începând cu 2028.

Această strategie solicită o ambiție reînnoită în actualul CFM prin intermediul EDIP și un buget consolidat în sprijinul industriilor de apărare pentru următorul CFM. Cu toate acestea, având în vedere schimbarea paradigmei de securitate ca urmare a creșterii abrupte a amenințărilor regionale și globale, care reprezintă posibile provocări existențiale în materie de securitate pentru Uniune și statele sale membre, precum și faptul că următorul CFM va începe abia în 2028, este necesar să se lanseze o discuție privind cuantificarea nevoilor de finanțare ale UE pentru pregătirea industrială în domeniul apărării, care să fie proporțională cu această schimbare a paradigmei de securitate, precum și cu privire la modul de asigurare a unei astfel de finanțări adecvate. Acest lucru necesită o explorare comună cu statele membre, într-un interval scurt de timp, pentru a evalua nevoile și opțiunile de stimulare prin intermediul instrumentelor disponibile, cum ar fi un EDIP și un IEP consolidate din punct de vedere financiar, achiziții publice comune la scară largă în

domeniul apărării pentru Ucraina și pentru statele membre, intensificarea masivă și mai rapidă a bazei industriale de apărare a UE și lansarea de proiecte emblematică în domeniul apărării pentru a proteja accesul neîngrădit la zonele contestate ale UE.

5. INTEGRAREA UNEI CULTURI A PREGĂTIRII PENTRU APĂRARE, INCLUSIV ÎN TOATE POLITICILE UE

Industria europeană de apărare are o contribuție esențială la reziliență, securitate și sustenabilitate socială. Nu va exista prosperitate economică fără pace pe continent, iar rolul EDTIB în acest sens trebuie recunoscut pe deplin în mediul de reglementare și în politicile Uniunii. EDTIB formează, de asemenea, un ecosistem aerospațial și de apărare unic și critic, ai cărui actori-cheie contribuie, de asemenea, la tehnologiile care se află în centrul tranziției verzi.

Prin urmare, este esențial să se asigure că EDTIB beneficiază de un nivel de acces la finanțare proporțional cu nivelul investițiilor necesare, că funcționează într-un mediu de reglementare adecvat și că este suficient de atractivă pentru generațiile tinere și pentru persoanele cele mai talentate.

5.1. Facilitarea accesului la finanțare

Asigurarea unui acces suficient la finanțare și mobilizarea investițiilor publice pentru sectorul apărării din UE sunt esențiale, având în vedere nevoia imperioasă de a stimula investițiile în acest ecosistem. Prin urmare, implicarea sectorului financiar este indispensabilă. În acest scop, Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției, după caz, vor colabora cu statele membre, cu industria și cu sectorul financiar pentru a îmbunătăți accesul EDTIB atât la finanțarea privată, cât și la cea publică.

5.1.1. Accesul la finanțare privată

EDTIB se confruntă cu obstacole persistente în ceea ce privește accesul la finanțare, în special la finanțare privată. Potrivit unui studiu recent al Comisiei³², IMM-urile care își desfășoară activitatea în sectorul apărării se confruntă cu obstacole mai mari în ceea ce privește accesul la finanțare în comparație cu întreprinderile care își desfășoară activitatea în alte sectoare. În perioada 2021-2022, două treimi dintre întreprinderile consultate s-au abținut să solicite finanțare prin capitaluri proprii și aproape 50 % s-au abținut să solicite finanțare prin împrumut, ceea ce contrastează puternic cu media de 6,6 % în rândul IMM-urilor din UE în aceeași perioadă.

În vederea stimulării accesului sectorului la finanțare, Comisia și AEA, împreună cu statele membre, vor lua inițiativa de a se adresa băncilor și investitorilor în vederea unui **dialog la nivel înalt** pentru a discuta participarea intensificată a acestora, pentru a identifica dificultățile și pentru a găsi modalități de stimulare a implicării sectorului privat în sprijinirea investițiilor în domeniul apărării.

Disponibilitatea actorilor financiari de a colabora cu industria de apărare pare să fie afectată de particularitățile pieței apărării (inclusiv de complexitatea achizițiilor publice sau de dificultățile cu care se confruntă aceștia în evaluarea implicațiilor exacte ale

³² „Accesul la finanțare prin capitaluri proprii pentru IMM-urile europene din domeniul apărării” https://defence-industry-space.ec.europa.eu/study-results-access-equity-financing-european-defence-smes-2024-01-11_en

convențiilor internaționale existente privind armele) sau de ipotezele privind factorii de mediu, sociali și de guvernanță (MSG).

În temeiul cadrului UE privind finanțarea durabilă, **nicio normă a UE sau nicio normă planificată a UE nu împiedică investițiile private în industria de apărare**. Serviciile Comisiei, împreună cu ESMA, după caz, vor oferi orientări cu privire la aplicarea cadrului UE privind finanțarea durabilă în domeniul apărării. În strânsă cooperare cu AEA, Comisia va consolida dialogul dintre sectorul apărării și sectorul financiar și va contribui la sprijinirea industriei în ceea ce privește creșterea transparenței. De asemenea, Comisia va depune eforturi pentru o mai bună recunoaștere a suveranității, rezilienței și securității UE, în special în cadrul UE privind finanțarea durabilă. Rețeaua guvernamentală de experți în domeniul MSG, gestionată de AEA, este un exemplu de platformă în cadrul căreia o astfel de înțelegere și încredere reciprocă ar putea fi dezvoltată în continuare. În special, acest forum ar trebui să consolideze interfața dintre ministerele apărării din statele membre și sectorul financiar.

Acest lucru ar permite acțiuni concrete pentru a atenua provocările actuale cu care se confruntă industria de apărare în ceea ce privește accesul la finanțare, deoarece sinergiile dintre actorii instituționali și actorii privați de pe piețele de capital au fost identificate ca fiind esențiale în această privință.

Caseta 5: Industria de apărare și cadrul UE privind finanțarea durabilă

Industria de apărare a Uniunii are o contribuție esențială la reziliența și la securitatea Uniunii și, prin urmare, la pace și la durabilitatea socială. În acest context, **cadrul UE privind finanțarea durabilă** este pe deplin coerent cu eforturile Uniunii de a facilita accesul suficient al industriei europene de apărare la finanțare și investiții. **Aceasta nu impune nicio limitare în ceea ce privește finanțarea sectorului apărării.**

Normele UE privind informațiile și preferințele în materie de durabilitate se aplică orizontal în toate sectoarele și nu se concentrează asupra niciunui în mod special. Până în prezent, Comisia nu a emis niciun fel de „taxonomie socială” și nu există planuri în acest sens. Cu excepția armelor care fac obiectul unor interdicții prin convenții internaționale semnate de statele membre – care sunt, prin urmare, considerate de UE ca fiind incompatibile cu durabilitatea socială – **industria de apărare sporește durabilitatea**, având în vedere contribuția sa la reziliență, securitate și pace.

În mod similar, faptul că anumite activități industriale de apărare nu au fost incluse până în prezent în taxonomia de mediu a UE **nu aduce atingere performanței de mediu a industriilor de apărare și, prin urmare, nu ar trebui să le afecteze accesul la finanțare.**

5.1.2. Valorificarea deplină a instrumentelor financiare orizontale existente ale UE

EDTIB poate beneficia deja, în principiu, de instrumentele financiare existente ale UE, puse în aplicare prin intermediul InvestEU. Cu toate acestea, politicile actuale de creditare ale actorilor financiari europeni care pun în aplicare InvestEU, inclusiv ale Grupului BEI și ale băncilor și instituțiilor naționale de promovare, precum și ale instituțiilor financiare internaționale, reprezintă **un obstacol major în calea implementării unor astfel de instrumente financiare**, dincolo de posibila finanțare a tehnologiilor cu dublă utilizare, în sprijinul sectorului.

Acest lucru este ilustrat de incapacitatea de a pune în aplicare „fondul de accelerare” ASAP. **Modificarea politicilor lor de creditare, în special a celor ale Grupului BEI,**

este, prin urmare, necesară și o prioritate majoră pentru a se asigura că sectorul apărării **are acces la instrumentele financiare ale UE și poate beneficia pe deplin de acestea**. O astfel de modificare va avea, de asemenea, efecte pozitive în cascadă, transmițând un semnal pozitiv semnificativ pieței financiare și băncilor private.

În plus, UE trebuie să maximizeze oportunitățile oferite de sinergiile și complementaritățile dintre instrumentele de finanțare și granturi. În acest sens, viitorul CFM ar trebui să urmărească optimizarea în continuare a sinergiilor dintre instrumentele UE, astfel cum se menționează în Cartea albă a Comisiei privind opțiunile de stimulare a investițiilor în C&D în domeniul tehnologiilor cu potențial de dublă utilizare³³. Consultarea publică privind Cartea albă este în curs de desfășurare, conținutul acestei strategii nu aduce atingere viitoarelor acțiuni ale Comisiei în acest domeniu. În cadrul structurii actuale, este deja posibil ca apărarea să valorifice ciclurile mai rapide de inovare civilă, după caz, și viceversa, ținând seama de faptul că unele tehnologii utilizate în platformele de apărare au un potențial de dublă utilizare.

Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției invită organele de conducere ale Grupului BEI și, în special, Consiliul BEI să adapteze excluderile legate de domeniul apărării de la politicile de creditare ale Grupului BEI, în conformitate cu prioritățile de politică ale UE și cu legislația aplicabilă. Acest lucru ar permite BEI să sprijine producția de echipamente militare și, în general, industria europeană de apărare, astfel cum a solicitat recent și Parlamentul European³⁴. Un acord privind o definiție comună a „tehnologiilor cu potențial de dublă utilizare” între Comisie și Grupul BEI, pe baza Inițiativei strategice europene de securitate și a mecanismului de capitaluri proprii în domeniul apărării, ar putea contribui la promovarea investițiilor comune în tehnologii, produse și infrastructuri cu potențial de dublă utilizare.

Cu toate acestea, o astfel de măsură, deși binevenită, **nu ar fi suficientă**. Prin mandatul său care decurge din articolul 309 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, BEI contribuie la dezvoltarea echilibrată și constantă a pieței interne în interesul Uniunii. Industria apărării face parte integrantă din piața internă. Pentru a răspunde nevoilor de finanțare ale sectorului și pentru a permite mobilizarea deplină a programelor de finanțare ale UE, inclusiv a InvestEU, în sprijinul pregătirii pentru apărare, **BEI ar trebui să ia toate măsurile necesare³⁵ pentru a-și revizui politica de creditare în acest an și pentru a o adapta la prioritățile politice actuale și la nevoile obiective**. Actorii financiari publici din statele membre sunt invitați să facă același lucru.

³³ Comisia Europeană, Cartea albă privind opțiunile de consolidare a sprijinului pentru cercetare și dezvoltare care implică tehnologii cu potențial de dublă utilizare, Bruxelles, 24.1.2024 COM (2024) 27 final.

³⁴ A se vedea Rezoluția Parlamentului European din 28 februarie 2024 referitoare la activitățile financiare ale Băncii Europene de Investiții – raportul anual pe 2023 [\[2023/2229 \(INI\)\]](#). Raportul „invită BEI să își intensifice sprijinul pentru Inițiativa europeană strategică de securitate și pentru industria europeană de apărare, inclusiv pentru IMM-uri, în special pentru a contribui la sprijinirea în continuare a Ucrainei; invită BEI să își reformeze lista de eligibilitate, astfel încât muniția și echipamentele militare care depășesc aplicațiile cu dublă utilizare să nu mai fie excluse de la finanțarea BEI”.

³⁵ De exemplu, orice măsuri pregătitoare necesare, cum ar fi analizele de piață.

5.1.3. Integrarea deplină a apărării și securității ca obiectiv strategic al finanțării și programelor relevante ale Uniunii

EDTIB ar trebui să beneficieze pe deplin de finanțarea din partea Uniunii destinată dezvoltării tehnologice și industriale, inclusiv în cadrul **fondurilor politicii de coeziune**, în special FEDR³⁶, FSE +³⁷ (de exemplu, pentru competențe), Fondului de coeziune (de exemplu, pentru transporturi) și **InvestEU**, cu condiția ca acest lucru să fie în conformitate cu programul și obiectivele de politică respective. Deși industria de apărare este deja eligibilă în temeiul acestor instrumente, statele membre ar trebui să ia în considerare o orientare mai puternică a fondurilor UE care fac obiectul gestiunii partajate către acest sector, în cazul în care acest lucru sprijină dezvoltarea regională și competitivitatea, pentru a reflecta rolul său proeminent ca prioritate a Uniunii și ca factor esențial pentru stabilitatea și securitatea Uniunii.

În acest sens Comisia va lua în considerare includerea sau menținerea **pregătirii pentru apărare, a securității și a rezilienței ca obiective strategice explicite în cadrul viitoarelor programe relevante ale UE**, pentru a se asigura că acestea sprijină pe deplin EDTIB și că partenerii de implementare și intermediarii (în cazul gestiunii indirecte) nu se confruntă cu obstacole în urmărirea acestor obiective.

5.2. Asigurarea faptului că EDTIB funcționează într-un mediu de reglementare adecvat

EDTIB ar trebui să poată funcționa într-un mediu de reglementare adecvat. În acest scop, **considerentele legate de apărare trebuie integrate în politicile UE**. Posibilele efecte negative asupra EDTIB ale inițiativelor Uniunii ar trebui identificate și atenuate cât mai curând posibil. Prin urmare, Comisia **va include în inițiativele sale considerații privind pregătirea industrială în domeniul apărării**, pe o bază mai sistematică și acolo unde este cazul. În plus, Comisia, în cooperare cu Înalțul Reprezentant/șeful agenției, va continua să colaboreze cu statele membre și cu EDTIB cu privire la aceste aspecte, pe baza inițiativelor existente facilitate de AEA în domenii precum Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH)³⁸ și inițiativa privind cerul unic european (SES).

Evoluția situației în materie de securitate impune, de asemenea, Comisiei să reflecteze asupra reducerii timpului de execuție administrativă, asigurând, în același timp, gradul necesar de bună gestiune financiară. Revizuirea din 2024 a Regulamentului financiar va permite Uniunii să ia măsurile necesare în condiții de urgență pentru a sprijini pregătirea industrială în domeniul apărării.

5.3. Îmbunătățirea atractivității sectorului apărării pentru generațiile tinere și pentru persoanele cele mai talentate

Investițiile în oameni și în competențele acestora sunt esențiale pentru a ține pasul cu tehnologiile emergente și pentru a atrage și a păstra talentele în acest sector. UE sprijină statele membre și facilitează parteneriatele pentru a colabora în vederea înțelegerii nevoilor

³⁶ Fondul european de dezvoltare regională.

³⁷ Fondul social european Plus

³⁸ Inclusiv continuarea cooperării cu Agenția Europeană pentru Produse Chimice.

actuale și viitoare în materie de competențe ale sectorului (de exemplu, prin intermediul Pactului european privind competențele).

Deficitul predominant de forță de muncă și de competențe în industria de apărare își are originea în investițiile insuficiente anterioare în noi programe de apărare și în lipsa de atractivitate a sectorului, precum și în limitarea mobilității forței de muncă și a îmbătrânirii acestuia. Deși înțelegerea și atenuarea percepțiilor negative față de industria de apărare sunt esențiale pentru îmbunătățirea atractivității sectorului, inclusiv pentru diversificarea forței de muncă, sunt necesare acțiuni suplimentare din partea tuturor părților interesate pentru a putea valorifica pe deplin potențialul de resurse umane al Uniunii, inclusiv pentru a depăși stereotipurile de gen. În acest scop, viitorul plan de acțiune al Comisiei pentru abordarea deficitului de forță de muncă și de competențe din UE va urmări eliminarea blocajelor din calea creșterii durabile create în numeroase sectoare din cauza acestor deficite, permițând astfel competitivitatea viitoare a UE pe termen lung, menținând în același timp locuri de muncă de calitate și o forță de muncă dotată cu competențele adecvate.

Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției vor explora, pe lângă integrarea aspectelor legate de apărare, **acțiuni cu scopul de a îmbunătăți mobilitatea forței de muncă și de a sprijini educația în domeniul apărării**, în special prin oportunitățile oferite de programele industriale de apărare ale UE, precum și cooperarea dintre furnizorii de educație, inclusiv Colegiul European de Securitate și Apărare.

5.4. Sprijinirea EDTIB pentru a contribui la tranziția verde

Pentru a contribui la tranziția verde și pentru a-i consolida reziliența și eficiența din punctul de vedere al costurilor, EDTIB trebuie să își continue eforturile pentru ca producția și produsele sale să devină mai durabile, reducând emisiile de dioxid de carbon și sporind circularitatea, în conformitate cu politicile și ambițiile UE. Comunicarea comună privind o nouă perspectivă asupra legăturii dintre climă și securitate recunoaște importanța industriei de apărare pentru eforturile forțelor armate ale statelor membre de adaptare la schimbările climatice și de atenuare a acestora. Există și alte oportunități de explorare a sinergiilor și a posibilelor domenii de cooperare între statele membre, industrie și serviciile UE, inclusiv în ceea ce privește inovarea, analiza și standardizarea pentru noile surse regenerabile de energie utilizate de sectorul militar, precum și de sectorul comercial în sens mai larg. Asigurarea unei vizibilități și a unei recunoașteri adecvate a eforturilor depuse de sectorul apărării în direcția durabilității mediului ar putea contribui, de asemenea, la acceptarea sa globală la nivelul societății.

Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției **vor continua să sprijine eforturile EDTIB în direcția tranziției verzi**, de exemplu prin acțiunile propuse în Comunicarea comună privind legătura dintre climă și securitate, inclusiv achizițiile publice verzi.

Calea de urmat:

Pentru a integra o cultură europeană a pregătirii pentru apărare, Comisia, în colaborare cu Înalțul Reprezentant/șeful agenției:

- invită **organele de conducere ale Grupului BEI să revizuiască anul acesta politicile de creditare ale Grupului BEI și să adapteze excluderile actuale din domeniul apărării**, în conformitate cu prioritățile de politică ale UE și cu legislația aplicabilă;
- va **consolida dialogul dintre sectorul apărării și sectorul financiar** și va oferi orientări cu privire la aplicarea cadrului UE privind finanțarea durabilă.

În plus, Comisia:

- va **încuraja un sprijin sporit pentru securitate, reziliență și pregătire pentru apărare prin intermediul programelor de finanțare ale Uniunii**. Acest obiectiv va fi luat în considerare și în pregătirea viitoarelor programe ale UE.

6. ASIGURAREA GRADULUI DE PREGĂTIRE ȘI A REZILIENȚEI PRIN PARTENERIATE

Ambiția UE de a realiza rapid pregătirea pentru apărare ar trebui, de asemenea, să fie valorificată prin parteneriate, inclusiv, în special, cu Ucraina, precum și printr-o cooperare consolidată cu NATO, cu partenerii strategici și cu partenerii care împărtășesc aceeași viziune – europeni, transatlantici și nu numai – și cu alte organizații internaționale

6.1. Dezvoltarea unor legături din ce în ce mai strânse cu Ucraina

Ucraina este și va fi din ce în ce mai mult un partener esențial al Uniunii în sectorul industrial al apărării. Confruntată cu un război de agresiune de mare intensitate, DTIB ucraineană a trebuit să treacă la un model de economie de război. Acesta va deveni unul dintre motoarele redresării economice a țării la sfârșitul războiului și un test de pregătire industrială în domeniul apărării. O cooperare mai strânsă între UE și sectoarele industriale ucrainene din domeniul apărării va face parte din viitoarele angajamente ale UE în materie de securitate față de Ucraina. Prin urmare, DTIB ucraineană și EDTIB ar putea beneficia reciproc de cooperarea consolidată.

Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției vor continua următoarele măsuri.

Participarea la programul Uniunii de sprijinire a industriei de apărare:

- Pentru a consolida legăturile dintre EDTIB și DTIB ucraineană, EDIP va oferi Ucrainei posibilitatea de a participa la achiziții publice comune, iar întreprinderilor ucrainene din domeniul apărării posibilitatea de a fi sprijinite în dezvoltarea lor industrială și în cooperarea cu EDTIB.

Stimularea cooperării dintre DTIB ucraineană și EDTIB:

- AEA va utiliza pe deplin acordul administrativ existent cu Ucraina și, împreună cu statele membre, va analiza o posibilă revizuire a domeniului său de aplicare de îndată ce condițiile o vor permite.
- Serviciile Comisiei, AEA și SEAE vor promova schimbul de informații specifice privind standardele și lecțiile învățate.
- În contextul Fondului de asistență pentru Ucraina propus în cadrul Instrumentului european pentru pace, SEAE va explora opțiuni pentru a stimula în continuare cooperarea dintre industriile de apărare din UE și Ucraina.
- UE va găzdui, în 2024, un Forum al industriei de apărare UE-Ucraina, pentru a consolida cooperarea dintre industria de apărare ucraineană și cea a UE.

Sprijin suplimentar pentru Ucraina prin intermediul EDTIB:

- Prin achiziții publice comune din partea EDTIB de echipamente militare furnizate în cadrul Fondului de asistență pentru Ucraina propus în cadrul Instrumentului european pentru pace, industria de apărare a UE va beneficia de o mai mare previzibilitate în ceea ce privește nevoile prioritare ale Ucrainei

- Sub rezerva deciziei Consiliului, sprijinul suplimentar pentru achiziționarea de echipamente militare pentru Ucraina ar putea fi acordat prin intermediul Instrumentului european pentru pace, pe baza soldurilor extraordinare de numerar ale depozitarilor centrali de titluri de valoare generate de veniturile neprevăzute și extraordinare provenite din activele suverane imobilizate ale Rusiei.
- SEAE, AEA și serviciile Comisiei vor continua să actualizeze periodic Grupul de contact pentru apărarea Ucrainei și să promoveze capacitatea EDTIB de a sprijini în continuare nevoile Ucrainei, inclusiv în contextul coalițiilor de capabilități.

6.2. NATO

În conformitate cu cele trei declarații comune privind cooperarea UE-NATO³⁹, intensificarea discuțiilor la nivel de personal, inclusiv posibilitatea unui dialog structurat specific cu NATO, ar putea acoperi în mod mai vizibil activitățile și subiectele de interes reciproc legate de industria apărării, inclusiv în ceea ce privește economia circulară, interoperabilitatea, aspectele industriale ale schimbărilor climatice, interoperabilitatea, certificarea încrucișată a standardizării și răspunsurile la amenințările noi și emergente. Acest lucru va necesita intensificarea schimbului de informații, inclusiv de informații clasificate, între personalul NATO, pe de o parte, și serviciile relevante ale Comisiei, SEAE și AEA, pe de altă parte. Ambele organizații ar trebui să continue să facă schimb de opinii și să exploreze sinergiile și complementaritatea eforturilor în domeniul securității lanțului de aprovizionare, aceasta fiind esențială pentru dezvoltarea și realizarea capabilităților.

UE va explora, de asemenea, potențialul de consolidare în continuare a cooperării dintre SEAE, AEA, personalul internațional al NATO și Agenția NATO pentru sprijin și achiziții publice (NSPA), precum și între Acceleratorul inovării în domeniul apărării pentru Atlanticul de Nord (DIANA), AEA HEDI și EUDIS privind inovarea.

6.3. Colaborarea cu partenerii strategici și internaționali pentru a atinge gradul adecvat de pregătire pentru apărare

Internaționalizarea lanțurilor de aprovizionare înseamnă că este practic imposibil să se mențină un control de la un capăt la altul asupra materiilor prime și asupra a mii de componente ale unui sistem complex.

Consolidarea parteneriatelor reciproc avantajoase cu partenerii strategici, cu organizațiile internaționale și cu țările terțe care împărtășesc aceeași viziune, inclusiv prin dialoguri privind securitatea și apărarea, poate amplifica eforturile Uniunii în direcția pregătirii industriale în domeniul apărării. Această cooperare va fi flexibilă. Cooperarea variază în ceea ce privește forma, sfera de aplicare și tipurile de participanți, în funcție de interesele comune. O astfel de cooperare ar trebui să contribuie la securizarea în continuare a lanțurilor de aprovizionare, la consolidarea EDTIB și la reducerea dependențelor strategice ale UE, fără a crea altele noi sau fără a le perpetua pe cele existente.

În plus, AEA va continua să utilizeze în mod optim acordurile sale administrative existente, în conformitate cu principiile de cooperare cu părțile terțe convenite de statele membre.

³⁹ [Declarația comună UE-NATO \(8 iulie 2016\)](#); [Declarația comună UE-NATO \(10 iulie 2018\)](#); [Declarația comună UE-NATO \(10 ianuarie 2023\)](#).

Calea de urmat:

Comisia și Înaltul Reprezentant/șeful agenției:

- vor explora măsuri de consolidare a participării Ucrainei la programele Uniunii de sprijinire a industriei de apărare, inclusiv în cadrul EDIP, **posibilitatea ca Ucraina să participe la achiziții publice comune**, să sprijine intensificarea industrială în Ucraina și să consolideze cooperarea dintre EDTIB și industria ucraineană de apărare;
- în contextul **Fondului de asistență pentru Ucraina** propus de Înaltul Reprezentant, vor asigura un sprijin militar suplimentar al UE pentru Ucraina, în special prin transmiterea de semnale de cerere industriei europene de apărare pentru a spori capacitatea de producție în vederea susținerii efortului de război al Ucrainei pe termen lung, precum și prin **stimularea cooperării dintre industriile de apărare europeană și ucraineană**;
- vor consolida un **dialog structurat la nivel de personal cu NATO** pe teme de interes reciproc;
- vor găzdui, **în 2024, un Forum al industriei de apărare UE-Ucraina**, pentru a consolida cooperarea dintre industria de apărare ucraineană și cea a UE.

CONCLUZIE

Timp de decenii, cetățenii Uniunii s-au bucurat de o perioadă de pace fără precedent. Cu toate acestea, războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, precum și tensiunile tot mai mari la porțile UE impune UE și statelor sale membre să își asume **responsabilitatea strategică și să consolideze industria de apărare a UE** pentru a aborda amenințările și provocările fără precedent la adresa securității cu care se confruntă.

O avangardă tehnologică și capacitatea de a garanta în mod constant disponibilitatea oricărui echipament de apărare sunt condiții prealabile pentru capacitatea Uniunii de a garanta eficacitatea forțelor armate ale statelor sale membre și, prin urmare, de a menține pacea pe continent. Această strategie propune măsuri ambițioase de stimulare și sprijinire a transformării EDTIB în următorul deceniu.

Prin extinderea și completarea instrumentelor existente ale politicii industriale de apărare a UE și prin evidențierea ambiției politice, industriale și bugetare care urmează să fie mobilizate în sprijinul EDTIB, aceasta din urmă va fi împuternicită să valorifice câștigurile în materie de eficiență ale unei piețe a apărării mai bine integrate și să valorifice potențialul neexploatat al efectelor de scară.

Punerea în aplicare a strategiei va ajuta industria europeană de apărare să răspundă mai bine nevoilor urgente, fără a sacrifica viitorul. De la planificarea mai timpurie a investițiilor realizate în cooperare la un sprijin sporit pentru industrializare și achiziții comune; de la o încorporare mai eficientă a inovării la o mai mare continuitate în eforturile depuse pentru dezvoltarea capabilităților de vârf și a factorilor strategici; de la o securitate sporită a aprovizionării la o mai mare libertate de acțiune, **această strategie va servi drept catalizator al acțiunilor pe care le adoptă pentru a restabili și a menține pacea pe continentul european.**

Adaptarea industriei de apărare a Uniunii la tendințele actuale în materie de securitate și de piață trebuie abordată cu prioritate. Comisia Europeană și Înaltul Reprezentant/șeful agenției sunt pregătite să sprijine statele membre în acest demers.